

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Arabski odpor v Palestini

Angleški udarec proti palestinskim Arabcem ni rodil tistega uspeha, ki si ga je Anglija želela. Na vseh koncih dežele se javljajo teroristični akti in vsi znaki govore za to, da smo šele na pričetku široko zasnovanega arabskega odpora. Muftiju se je posrečilo, da je ubežal iz Omarjeve mošeje, kjer se je skrival pred Angličji. Sedaj se nahaja v inozemstvu in ima po zadnjih poročilih namen iti na agitacijsko potovanje v Ankaru, Bagdad in Kairo, da pridobi mohamedanski svet za stvar palestinskih Arabcev. Zdi se pa, da bi za protiangleško razpoloženje muslimanov tega potovanja niti ne bilo treba, kajti v vseh predelih muslimanskega sveta se javlja vsehredno vznemirjenost, ki ga Anglija s skrbjo opazuje. Položaj Anglije na Bližnjem vzhodu je nekoliko ogrožen, kajti čeprav ni dvoma, da morejo Angličji z vojaško silo zatreti v Palestini vsak upor, gre vendarle predvsem za ugled njihove avtoritete na vzhodu in za zvestobo mnogih mohamedanskih, Angliji podložnih narodov. Angličji, ki imajo v kolonialni politiki največje izkušnje, se očitno tega dejstva tudi zavedajo. Zato so tako oprezni tudi napram palestinskim teroristom. Kajti Palestina ni kakor kaka druga kolonija ali mandatna dežela. Palestina je sveta dežela za Jude, za kristjane in muslimane.

Vedno je bila Palestina na poseben način povezana z verskim mišljenjem in čustvovanjem. Že davno pred prihodom Izraelcev je pomenila prejšnjim poselitnikom deželo gora Morija z mestom Urusalim sveto zemljo. Pozneje je postala vsa Palestina »objubljena dežela« in je s tem dobila lastnost, ki na neki način še po več tisoč letih deluje kot gibalna v modernem zionističnem gibanju. Kristusovo življenje je Palestino na poseben način posvečilo in jo tesno združilo z zapadom. Iz »objubljene dežele« je Palestina postala »sveta dežela«, kar je v križarskih vojskah rodilo prav posebne posledice. Toda tudi mogoče se porajajoči islam je že v svojih prvih navezavah svojo versko usodo na Palestino. S svoje strani je svetim krajem dal nov pomen: raz gore Morija, na kateri je stal Salamonov tempelj, se je Mohamed dvignil na svojem čudežnem konju El Burak v nebo. Od tedaj je to mesto, ki ga pokriva prekrasna Omarjeva mošeja, mohamedanstvu takoj za Meko in Medino najsvetejši kraj.

To versko obeležje Palestine je imelo za posledico, da se je narodnostna in verska misel v tej pokrajini vedno tesno prepletala in da ločitev skoraj ni bila mogoča. Vendar pa je zemljepisni položaj dežele bil takšen, da ni nikdar za dolgo časa mogla uživati politične samostojnosti. Tu so se križali interesi premočnih sosedov, kakor Babiloncev, Sircev, Egipčanov, Rimljanov, Bizantinov in Osmanov. Danes pa je Palestina vrata britanskega cesarstva na vzhod. Z drugimi besedami: Palestina je vedno bila preveč zanimiva in preveč dragocena zemlja, da bi jo njeni sosedje puščali na miru. Bila pa je tudi premajhna, da bi mogla ohraniti politično samostojnost. Tako je postala nekakšen barometer za politično moč in vpliv držav na vzhodu. Samo za nekaj časa in pod posebno ugodnimi pogoji so mogli Judje ohraniti samostojnost. Ta slabost, ki si ni mogla privoščiti vojaškega vojevanja z uniformiranimi četami, je že od nekdaj v Palestini narekovala posebno taktiko upora, ki jo označujejo večje ali manjše tolpe, prežete verskega in nacionalnega fanatizma. Iz je miselnosti je tudi nastala predstava verskega Mesije, ki bi istočasno moral biti tudi narodni osvobodilni junak. Odtod razočaranje in ogorčenje Judov nad Kristusom, ki se je z besedami: »Moje kraljestvo ni od tega sveta« jasno in nedvoumno ločil od judovske nacionalistične ideje in njenih političnih ciljev. Zato so se Judje, ki jih je Pilat postavil pred izbiro, ali hočejo Kristusa ali Baraba, rajši odločili za Barabo, ki je bil vodja nekakšne uporniške roparske tolpe. Rimski zgodovinar Jožef Flavij nam je nazorno popisal v svoji »Judovski vojni« teroristično vojno, ki so jo Judje bojevali s pomočjo oboroženih tolp, katerih voditelji pa so veljali za narodne junake. Zanimivo je vsekakor, da se na podoban način sedaj Arabci vojskujejo proti Angležem. Kakor v dobi Pompeja in Tita, tudi sedaj ni vodstvo v rokah oficijelnih narodnih zastopnikov v Jeruzalemu, ampak pri posrednih malo poznanih poglavarjih. Tudi sedaj se ta uporniška vojna financira le z ropanjem, le da je na mesto karavan stopil avtomobil. Tudi bojna taktika je ostala ista kakor za časa Jožefa Flavija, le da je meč nadomestila puška in bomba. Rimljani so judovske tolpe, ki so se skrivale po hribih, imenovali »Latrone« (roparje), Angličji pa jih v svojih poročilih nazivajo »bandits« (bandite, tolovaje).

Tudi danes se v arabskem uporu javljata v ospredju narodna in verska misel. Jedro upornikov tvorijo versko organizirane mladinske organizacije, katerih poglavar je mohamedanski verski učitelj. V Jeruzalemu je stal na čelu odpora mufti, ki je predsednik najvišjega muslimanskega sveta. Arabski teroristi so po angleških vesteh odlično organizirani in kažejo pri spopadih mnogo junaškega poguma. Terorizem ni naperjen le proti Judom in Angležem, ampak tudi proti tistim Arabcem, ki bi hoteli ostati izven boja in veljati za pomirjive v očeh angleškega gospodarja. Že marsikateri spravlja Arabec je s svojo glavo plačal Angležem prijazno zadržanje. Ni dvoma, da je med palestinskimi Arabci gotova plast inteligence in pridobitnih ljudi, ki bi se radi izmirlili z Angležji; toda boje se tajnih arabskih odborov, ki bi v tem primeru brez usmišljenja obračunali z njimi in njihovim imetjem. Značilen primer je jeruzalemski župan bej Našasibi, ki je vodil Angležem prijazno politiko. Toda sedaj se je mož moral obdati z oboroženo stražo šestih mož, ker se boji za svoje življenje, in to po pravici.

Anglija se ni posebno energično borila proti teroristom, dokler je sunek veljal le Judom. Preteklo leto je pripravila v Palestini kakih 30.000 mož, ne da bi jih bila kdaj resno uporabila. Šele ko je bil umorjen angleški komisar v Gaileji, ki je bil Judom posebno

Anglija in Italija se želita zblížati

Kočljiva vprašanja: Abesinija, Nil in angleške kolonije v Afriki

Rim, 22. okt. c. Popoldne je bilo objavljeno, da se bodo te dni začela med italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in angleškim veleposlanikom lordom Perthom pogajanja za rešitev vseh vseh vprašanj med Italijo in Anglijo. Pogajanja bi se morala začeti že v začetku septembra in bi se morala zaključiti tako, da bi se konec septembra Italija že lahko vrnila v Zvezo narodov. Toda nastale so hude zmešnjave v Sredozemskem morju; množiti so se začeli napadi tajnstvenih podmornic in sestati se je morala nýonska konferenca, na katero zaradi sovjetskega manevra Italija tudi ni mogla iti. Letošnje zasedanje Zveze narodov je poteklo brez Italije, abesinsko vprašanje še ni rešeno in je zato zelo verjetno, da se do jeseni Italija ne bo mogla udeleževati posvetov v Zenevi, ker si ni mogoče misliti, da bi kdo tvegala sklicanje izrednega zasedanja Zveze narodov, na katerem naj bi bila Abesinija izključena iz Zveze narodov.

Kakor se govori, pa se bodo med Italijo in Anglijo sedaj začela pogajanja za končni dogovor o vseh spornih vprašanjih v Sredozemskem morju in o kolonijah Pogajanja o Sredozemskem morju bodo slonela na načelu, po katerem se mora ohraniti »status quo«. Vkljub vsemu torej Italija Angliji še naprej jamči za popolno nedotakljivost drugih držav v Sredozemskem morju, torej tudi v Španiji, posebno pa na Balearih. Ta ugotovitev bo zelo važna in dalekosežna posebno zaradi Balearov. Če se v tem vprašanju doseže sporazum — in misli je, da je v tem oziru sporazum najlažji — tedaj bo propadla najmočnejša spletká v Sredozemskem morju, ta, da si Italija gradi na Balearih pristanišča za podmornice in letališča.

Ta del pogajanj sloni precej tudi na optimizmu, ki je zavladal po snočnem Chamberlainovem govoru. V tem govoru je Chamberlain zopet poudaril, da zaupa Italiji. Posebno močno je zavrnil govore voditeljev opozicije, majorja Atleja in sira Sinclaira, ki sta oba odrekla za-

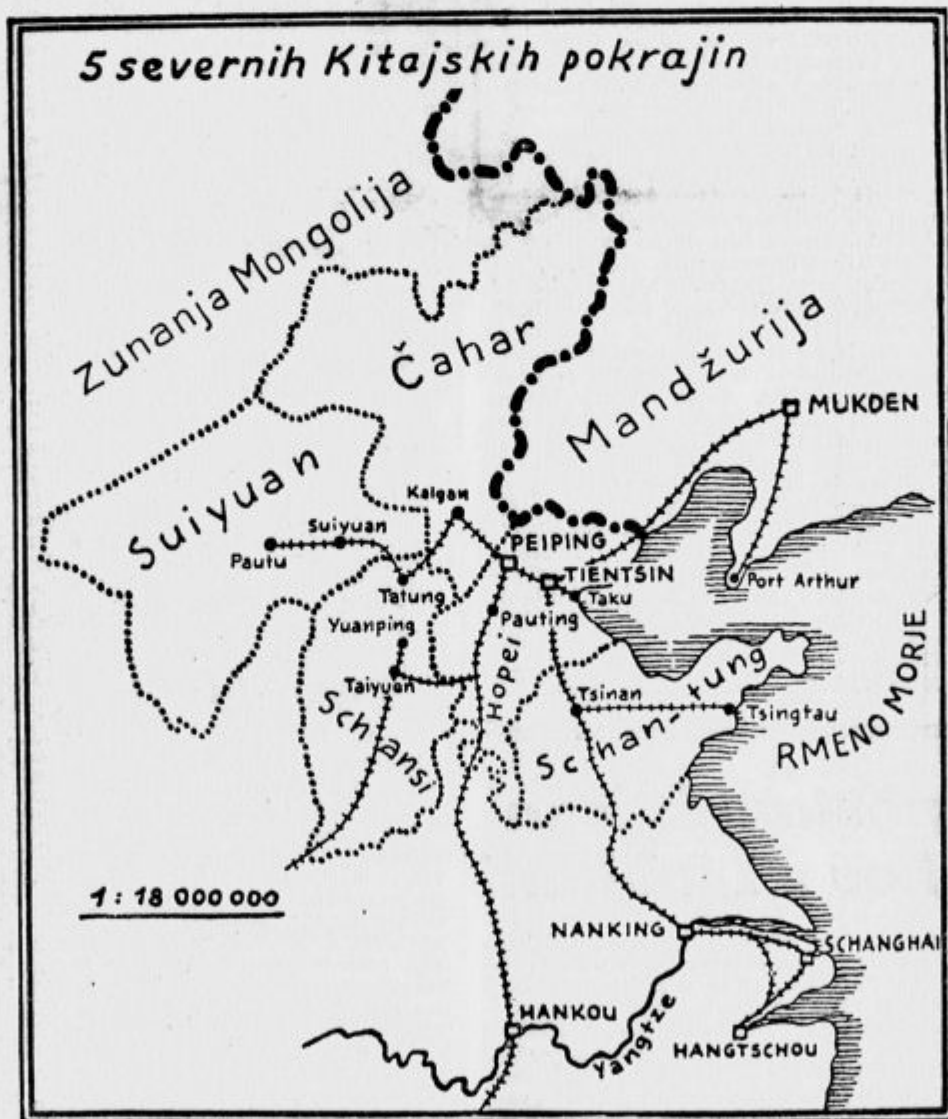
upanje italijanski besedi. Chamberlain je obsodil to izjavo, češ da je »vsaj zelo nepolitična«.

Težavnejša pa bodo pogajanja za rešitev vprašanj v drugem delu problemov, ki se nanašajo na razmerje med Italijo in Anglijo. V tem delu se bosta morali obe državi pogoditi najprej za določitev meja med italijansko Abesinijo in sosednimi angleškimi kolonijami, to je z angleško Somalijo, Kenjo in Sudanom. Razmejitev ne bo težavna, ker bo trajala najbrž več let in se torej ne more vključiti v diplomatsko razpravo. Pač pa gre za usodo Nila, ki je s svojim vodovjem tako potreben Egiptu in Sudanu. Že pred začetkom abesinske vojne se je govorilo, da se je zadnja konferenca med Lavalom, Suvichem in Edenom v septembru 1935 v Parizu — konferenca je hotela na diplomatski način brez vojne razdeliti Abesinijo — vsa razbila zaradi tega, ker Italija ni mogla prevzeti obveznosti, ki jih ji je hotela zaradi Nila naložiti Anglija. Anglija bo najbrž sedaj zopet zahtevala, da se ob gornjem Nilu, ki je sedaj italijanski, ne smejo graditi zavore ali pa celo odvodni kanali. Anglija bo tudi za Nil skušala zahtevati »status quo«.

Dejstvo, da se bodo pogajanja začela, dokazuje, da hoče Italija resno doseči zblížanje z Anglijo. Zadnji meseci so pokazali, koliko spletke je posutih na pot tega zblíževanja. Čim več je ovir, tem obširnejši mora biti italijanski program teh pogajanj. Bilo bi smešno misliti, da bi se mogla začeti pogajanja, če popuščanje z obeh strani ne bi šlo tako daleč, da bo vkljub oprezovalcem z leve in desne mogoče priti do uspešnega zaključka.

Doslej ni bilo resne ovire japonskemu prodiranju V 10 tednih 800 km daleč preko pokrajin s 60 milij. prebivalci

Pred Šanghajem se samo »gredo« vojsko

Tokio, 22. oktobra. Japonske armade se bližajo Rumeni reki (Hoangho). Mnogi mislijo, da ne bodo prekorčili tega veletoka, ki je naravna meja severne Kitajske. Ako reko dosežejo, bodo gotovo vsaj nekaj časa obstali, kar bo prišlo nekako v isti čas, ko bo zasedala konferenca v Bruslju.

Proti Kitajcem z orožjem

Zato je sedaj prilika, da se pregleda vojaški položaj in njegov pomen. Samo 10 tednov so Japonci potrebovali, da so zasedli večji del sever-

ne Kitajske z ozemljem, ki šteje 60 milijonov ljudi. 11. avgusta so padli prvi japonski streli ob Velikem zidu. Takoj nato pa so prišli ter njihove armade svoj pohod proti jugu. V desetih tednih so Japonci prodrli 800 km južno od Velikega kitajskega zidu. Zasedli so vsa notranja Mongolija, to je provinci Čahar in Suijan, dalje provinco Hopej, nekaj malega odpora je še v provinci Šansi, ki je silno bogata na rudninah. Toda dolgo se ne bo mogla upirati, ker Japonci prodirajo z dveh strani v njeno osrčje. Za enkrat Japonci niso zasedli južne pokrajine Šantung, ki je domovina Konfucija. Do sedaj Japonci tudi niso poskušali, da bi zasedli to provinco in se zdi, da so v tajnih razgovorih s tamkajšnjim kitajskim guvernerjem. Sicer pa večina Šantunga leži že onstran Rumenke in je mogoče, da ga Japonci sploh ne nameravajo zasedeti.

Dejansko je vsa Kitajska severno od Rumenke v rokah japonskih armad. Povsod so postavili odbore za varstvo miru. Ti so prevzeli krajevno upravo in tvorijo osnovo za nove oblasti, ki jih bodo organizirali Japonci. V Tokiu izdelujejo tudi načrte, kako bo mogoče čim bolj izrabiti velikanska bogastva osvojenih ozemelj.

Proti sovjetom tudi s politiko

Severnozapadni provinci (Čahar in Suijan), ki sta v Evropi znani pod imenom notranja Mongolija, sta v japonskem načrtu mišljeni kot koridor, ki naj brani novo japonsko posest pred Sovjeti. Mongolski princ Veb se je s svojimi četami pridružil Japoncem in je verjetno, da bo stal na čelu nove mongolske države. Ta Mongolija je za-

mišljena kot privlačna sila za one mongolske rodove, ki jih je anektirala sovjetska Rusija. Na vsak način bo spretna japonska poteza dala mnogo opravil sovjetskim politikom in sovjetskim generalom.

Nove zemlje

Notranja Mongolija, ki so jo zasedli Japonci, meri 700.000 kv. km, ima pa le 700.000 prebivalcev. Po japonskih poročilih je dežela zelo bogata na rudninah, vendar ima zaenkrat za Japonce v prvi vrsti strateški pomen. Mnogo bolj obljudene so druge zasedene province. Pokrajina Hopej meri 157.000 kv. km in šteje 40 milijonov prebivalcev. Šansi ima 160.000 kv. km z 11 milijoni prebivalci; severni del Šantunga, ki leži severno od Rumenke in ki so ga Japonci zasedli, ima 30.000 kv. km z 10 milijoni prebivalcev. Japonci so torej zasedli ozemlje, ki meri nad milijon kvadratnih kilometrov z 61 milijoni prebivalci. Glede rudniškega bogastva so province Hopej, Šansi in Šantung med najbogatejšimi na Kitajskem.

Konferenca v Bruslju bo uspela, če Japonski pusti, kar si je osvojila

Konferenca devetih držav v Bruslju verjetno ne bo storila drugega, kakor da bo skušala doseči mir za Kitajsko pod milimi pogoji. Japonska bo vsekakor pripravljena, da sklene mir, ako se ji pusti posest severne Kitajske in notranje Mongolije. Kitajska nima mnogo uspehov, da bi si z nadaljevanjem vojne mogla bistveno izboljšati svoj položaj. Sicer bi nadaljevanje vojne utegnilo imeti porazne posledice za Japonsko, toda nič manjše za Kitajsko. Vedno bolj je jasno, da je japonsko bojevanje pred Šanghajem bila le vojaška demonstracija, ki je imela namen vezati čim več kitajskih sil, ne da bi Japonci resno nameravali Šanghaj zasedeti, ki ni v interesih sferi Japoncev.

Tokio, 22. okt. AA. Reuter: V japonskem zunanjem ministristvu so izdelali noto, ki bo poslana belgijski vladi na njeno vabilo, da naj se tudi Japonska udeleži konference devetih. Besedilo bodo najprej predložili vojnemu in nato še mornariškemu ministru. Šele nato bo nota predložena seji vlade, ki bo 26. t. m. Že sedaj se lahko reče, da bo Japonska odklonila vabilo.

Bruselj, 22. oktobra. AA. (Havas) Italija in Mehika sta uradno obvestili belgijsko vlado, da se udeležita konference devetih držav.

Za vojak — politiki

Peking, 22. okt. b. Dopisnik »United Press« poroča, da se zadnje dni opaža neprestano odvajanje japonskih čet severne Kitajske v Tientsin. Vse kaže, da smatrajo Japonci vojne operacije v severni Kitajski za končane ter hočejo umakniti svoje čete z bojišča, ker nimajo namena še globlje prodirati v notranost Kitajske. Vse te čete se odpravljajo čez Tientsin na rusko mejo. Inozemski opazovalci so mnenja, da je sedaj pričakovati močne politične akcije ter bo Japonska skušala vse zasedeno ozemlje spremeniti v avtonomno državo.

Milan, 22. okt. AA. DNB. V Genovi se je vkrcalo 172 mornarjev na parnik »Conte Biancamano«. Parnik je odplul v Šanghaj.

Schuschnigg na Ogrskem

Budimpešta, 22. oktobra. AA. Madžarski dopisni urad poroča: Na vabilo predsednika vlade Daranyja se je davi pripeljal avstrijski kancler Schuschnigg z avtomobilom v Pobilno, kjer si bo ogledal državno žrebcarno, nato pa poje na lov. Kanclerja Schuschnigga je sprejel kmetijski minister baron Wey.

Dunajska vremenska napoved: Močno oblačno, padavine.

Zagrebska vremenska napoved: Pooblačilo se bo.

Zemunska vremenska napoved: Pooblačitev, posebno v zahodu in na Primorju; tam utegne tudi deževati. Pretežno jasno v severovzhodnem delu države, precej huda košava v Podonavju. Drugod bo prevladovalo delno oblačno vreme. Ponekod utegnejo biti jutranje megle. Toplota je poskočila.

Španija slavi prvo, odločilno zmago

V Gijonu so Francovo vojsko sprejeli s cvetjem

Berlin, 22. oktobra. AA. DNB. »Lokalanzeiger« piše, da je ta nacionalistična zmaga pomembna prav v trenutku, ko govorijo o odhodu prostovoljcev iz Španije. Cete, ki so zavzele Gijon, sestojijo večinoma iz Špancev.

Pohod v Gijon

Salamanca, 22. oktobra. AA. DNB. Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi:

Včeraj jutraj je navarska brigada prejela ukaz, da naj vkoraka v Gijon. Ukaz je bil izvršen. Pod zaščito oklopnih avtomobilov je brigada vkorakala v mesto. Ves čas ni bil izstreljen niti en strel. V mestu je zavladalo silno navdušenje. Na čelu so šli general Solcaga, polkovnik Camillo Alonso in častniki poveljstva navarskih čet. Z oken je meščanstvo metalo cvetje na vojake. Po ulicah je na tisoče rudarjev pozdravljalo z nacionalističnim pozdravom.

Sedaj gospodarijo nacionalisti nad 35 španskimi pokrajinami, rdeči pa imajo oblast samo še nad 15 pokrajinami. Ker so izgubili asturske rudnike, imajo v svoji oblasti rdeči samo še rudnike Utrillas v Aragoniji. Toda tudi ti rudniki so že v obsegu nacionalističnega topništva.

Včerajšnje uradno poročilo pravi, da je triumf nacionalistov v Asturiji popoln in da je rdeča fronta zlomljena. Razbiti sovražniki, izdani in zapušeni, polagajo orožje. Cele pokopnine opremljene enote prehajajo na našo stran. Med prebivalstvom v Gijonu in v vsej nacionalni Španiji vlada veliko veselje. Nacionalisti so vrnili Asturiji mir in zakonitost. Severnega bojišča ni več.

Samo zveza je pretrgana

St. Jean de Luz, 22. oktobra. AA. DNB. Vlado uradno poročilo omenja padec Gijona s temi besedami:

Na fronti proti Gijonu sovražnik še prodira. Telefonska zveza z Gijonom je pretrgana.

Konec boljševizma — mir

Rim, 22. oktobra. AA. DNB. List »Tevere« komentira padec Gijona in pravi med drugim: »Polom boljševiške fronte v Asturiji napoveduje konec državljanske vojne in obnovo reda v severnih pokrajinah. Tako se izgubila nevarnost mednarodnih zapletov v Kantabrijskem morju, kjer so ladje sumljive narodnosti še do včeraj tihotapile vojno gradivo in skušale uprizorjati zapletljive in korist sovjetske Španije.

Velik pomen zmage pri Gijonu

S tem, da je general Franco v četrtek zgodaj jutraj vkorakal v Gijon, ki šteje 60.000 prebivalcev, lahko rečemo, da so boji na severni, tako imenovani asturski fronti končani in da je tudi zapetena končna usoda španske državljanske vojne.

General Franco je od 25. avgusta, ko je zasedel Santander, silno hitro prodiral. Nekaj dni pozneje so njegove čete že vkorakale v astursko pokrajino in začele zmagoslavno prodirati po 200 km dolgi obalni cesti iz Santandra proti Gijonu. Francova armada je to cesto zavzela v vsej dolžini v 60 dneh, kar je silno veliko, ako vzamemo v poštev vse hude okoliščine vojskovanja v tako skalnati, razriti deželi, kot je Asturija. Istočasno z obalno armado je napadla tudi tako imenovana leonska armada z juga navzgor ter začela pometati boljševike z goreških gnezd v gorovju »Evropskih vrhov«. V dolini sta se obe armadi združili in boljševike sedaj pognali v vrečo, ki je na črti Gijon—Oviedo tako rekoč že zadržana. Franco bo sedaj napadel boljševike pred Oviedom in je razbremenitev tega juškega mesta, ki kljubuje rdečim napadom sedaj že nad eno leto, tudi samo vprašanje časa.

Francova zmaga v Asturiji je pomembna v več ozirih. V vojaškem pogledu bo general Franco dobil v roke na zmago navajeno in najmanj 100.000 moč močno severno armado, ki jo bo poslal sedaj na madridsko fronto, da tudi tamkaj opravi svoje delo. To so navarski vojaki, ki so premagali najhujše ovire na svojem pohodu po

Asturiji in jih lahko smatramo za najbolj izvežbane in tudi najbolj rodoljubne in na žrtve pripravljene čete, ki bodo tudi drugod podrle pod seboj vse ovire. Na drugi strani pa je rdeča Španija z izgubo Asturije izgubila tudi vse premogovnike in železne rudnike, od koder je črpala surovine za izdelovanje orožja in za prodajo v tujino, od koder je v zameno dobivala zopet municijo in orožje. Sedaj je tega konec. Nikdo rdeči vladi ne bo prodajal orožja na posodo. Asturski rudniki, za katere se je Anglija toliko potegovala, so prešli v Francovo tabor in z njimi vred tudi angleške simpatije. Tovarne, s katerimi rdeča vlada še razpolaga v okolici Valencije kakor v Kataloniji, bodo morale ustaviti obratovanje, ker ne bo več ne premoaga in ne železnih rud. Odpor boljševikov je s padcem Asturije zlomljen tudi na ostalih španskih frontah. Likvidacija državljanske vojne bo sedaj hitro napredovala.

Nespornen dokaz za to je tudi dejstvo, da se tudi diplomacija veseli, ki se je do sedaj ravnila po uspehih na bojiščih, z veliko vnemo trudi, da bi politično stran državljanske vojne v Španiji čim prej rešila tako, da bi odgovarjala dejanskemu stanju na bojiščih, torej v prilog nacionalistične Španije.

Za rešitev

komunistične Španije

Pariz, 22. oktobra. b. Veliko senzacijo je povzročil članek v »L'Oeuvre«, ki je blizu zunanemu ministru. Ta list namreč odločno zahteva, da mora Francija priti na pomoč republikanski Španiji. List dalje zahteva, da Anglija in Francija dovolita tudi vsem drugim državam, da podprejo republikansko Španijo z izdatnimi dobavami orožja, municije in hrane. Zahtevo ponavlja tudi komunistična »Humanite«.

Merjenje moči v skupščini

Belgrad, 22. oktobra. m. Na današnji skupščini seji, ki jo je vodil podpredsednik Markić, je bilo izvoljenih pet stalnih skupščinskih odborov. Vloženih pa je bilo več interpelacij. Objavil se je poslanec bele Ljubljane g. Rajko Turk, v skupščini znan po svojih izpadih izza časa proračunske razprave in svojih »aha«, in vložil interpelacijo proti upravniku ljubljanske policije dr. Hacinu, drugo pa na prosvetnega ministra glede personalne politike v njegovem resoru. Skupščina je nato prešla na dnevni red: na volitev stalnih skupščinskih odborov. Za volitve teh odborov so postavili vsi klubi svoje liste. Toda klub temu je lista JRZ, skupščinske večine in zemljoradniškega kluba dobila v administrativnem, verifikacijskem, imunitetnem ter odboru za prošnje in pritožbe od 21 odbornikov 12, v finančnem odboru po od 31 odbornikov 18. Poleg liste JRZ so vložili svoje liste še poslanski klub JNS, neodvisni klub, jugoslovanski klub, narodni pokret ter skupno listo delovni in jugoslovanski radikalni klub. Svojo listo je vložil tudi znani Urošević. Pri volitvi verifikacijskega odbora je glasovalo 296 poslancev in je dobil Djordje Marković (JRZ) 172 glasov, lista Juriše (JNS) 57, lista dr. Vladimir Kišma (jugoslovanski klub) 10 glasov, lista Ivana Petkovića (neodvisni klub) 19, lista dr. Režka (delovni in radikalni klub) 21, Jakše Božića (Narodni pokret) 11 glasov. JRZ je dobila 12 odbornikov, ostale pa opozicijski klubi. Od slovenskih poslancev JRZ so bili izvoljeni v ta odbor: Rudolf Pevce kot član, Anton Kersnik kot namestnik, od opozicijskih klubov: kot član dr. Režek, kot namestnik Avgust Lukac. Pri volitvah v administrativni odbor je glasovalo 300 poslancev ter je dobila lista dr. Mile Miškulina (JRZ) 172 glasov, lista Dušana Ivančevića (JNS) 52, Marka Banića (jugoslovanski klub) 9, Jovana Zdravkovića (neodvisni klub) 18, dr. Luke Soškija (delovni in radikalni klub) 25, Strahija Borisavljevića (Narodni pokret) 15, Mirka Uroševića 2. Lista JRZ je dobila 12 odbornikov, ostali pripadajo opoziciji. Od Slovencev je na listi JRZ izvoljen kot namestnik Karel Gajšek; od opozicijskih klubov kot član Milan Mravljec, kot namestnik Rajko Turk.

Kratek in presrčen postanek francoskih rezerv. častnikov v Ljubljani

Ljubljana, 22. oktobra.

Vso veliko restavracijsko dvorano hotela Uniona so napolnili francoski rezervni častniki in njihovi ljubljanski prijatelji, da je bilo slovo prisrčno, kakor je bil tudi sprejem. Ljubljanski odsek jugoslovanskega združenja rezervnih častnikov je drage francoske goste, ki so prišli večidel v uniformah in na prsih posuti z odlikovanji, ki so si jih prislužili po vseh evropskih bojiščih, kjer so se borili za svobodo tlačanih narodov, povabil na kratko večerjo. Hotelir je dvorano okusno opremlil. Dame so dobile vsaka po en lep šopek. Postrežba je bila sijajna, da je celo pri razvajenih Francozih vzbudila občudovanje. Francoski gostje so bili polni hvale nad sprejemom, ki so ga bili deležni v Sloveniji. Lep in prisrčen je bil, so dejali, nič izumetničen, ampak od srca prihajajoč.

Proti koncu večerje jih je najprej v slovensčini, nato v francoščini pozdravil predsednik ljubljanskega odbora našega združenja rezervnih častnikov inž. Bevc in žel obilo pohvalo. Za njim jih je pozdravil v imenu bana načelnik banske uprave dr. Hubad. Nato jim je v gladki francoščini tolmačil veselje Ljubljane nad obiskom, s katerim je bila počaščena, župan ljubljanski dr. Adlešič. Kot zadnji govornik je vstal predsednik francoske zveze združenih častnikov bivši minister major Desire-Ferry, ki je imel krasen govor.

»Ko smo stali pred Napoleonovim spomenikom«, je dejal, »mi je prišlo na misel, kako je Francija pred 100 leti delala isto, kot je delala leta 1914 in kot bo delala v vsej bodočnosti. Francoski genij se ne spreminja, Francija ostaja vedno ista, vedno pripravljena, da se z vso nesebično gorečnostjo vrže na pomoč onim narodom, ki to zaslužijo in njene pomoči potrebujejo.« Zahvalil se je za gostoljubnost in dejal, »da bi to, kar so prvi dan doživeli v Sloveniji popolnoma zadostovalo, da odnesejo pravi vtis iz Jugoslavije o prisrčnosti, ki vlada v odnosih med obema narodoma.« Počastil je jugoslovansko armado v silno lepih besedah in se nato poslovil od Slovencev z napitnico na jugoslovanske vladarja in njegov rodoljubni narod.

Francoski gostje so se nato odpravili na kolodvor, kamor jih je spremljala velika množica ljudi,

Nemci se bodo učili španščine

Berlin, 22. oktobra. b. Na zasedanju lbersko-nemškega društva je prosvetni minister napovedal, da bo Nemčija uvedla v svojih šolah kot tretji obvezni jezik španščino. Do sedaj so na nemških šolah obvezno poučevali italijansko in francosko.

Najemniki

Henday, 22. oktobra. b. Po nalogu, ki je prišel iz Pariza, so davi lahko odletela vsa letala, ki so se včeraj spustila na letališče v bližini francosko-španske meje. Gre za 6 letal z 20 ruskimi častniki, med katerimi je nekaj generalov, ki so vodili borbo pred Gijonom, pa so morali zbežati zaradi splošnega poloma severnega bojišča. Nobenega dvoma ni, da bodo ti ruski častniki organizirali obrambo Katalonije. Nekateri pa so mnenja, da so bili ruski častniki poklicani v Valencijo zaradi tega, ker so prekmalu zapustili bojišče in odleteli na varno.

Naprej proti Oviedu

Gijon, 22. oktobra. AA. Stefani: Po zavzetju Gijona sedaj nacionalistične čete prodirajo naprej. Pet kolon navarske brigade je že včeraj zapustilo Gijon in odšlo v smeri proti Avilecu, zadnje večje mesto na obali, ki je še v rokah rdečih. Najbrž bodo nacionalisti zavzeli Aviles še danes.

Iz Ovieda poročajo, da so nacionalistične čete zavzele vse utrde, a katerih so šest mesecev sovražniki bombardirali mesto. Več tisoč milicnikov se je podalo. Vse ujetnike so takoj poslali v ozadje v koncentracijska taborišča. Do sedaj so zbrali mnogo orožja in vojnega materiala.

Salamanca, 22. oktobra. AA. Stefani: Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva poroča, da je tudi Aviles že v rokah nacionalistov.

Pri volitvi imunitetnega odbora je glasovalo 297 poslancev ter je dobila lista Zivka Sušica (JRZ) 174 glasov, dr. Koste Popovića (JNS) 52, dr. Milana Kurilića (jugoslovanski klub) 10, Petkovića (neodvisni klub) 19, dr. Sime Kurilića (delovni in radikalni klub) 27, Branka Dobrosavljevića (Narodni pokret) 12. Lista JRZ je dobila 12 odbornikov, ostali pripadajo opoziciji. Od slovenskih poslancev je na listi JRZ izvoljen: kot član Karel Gajšek, kot namestnik Rudolf Pevce, od opozicije: kot član Rudolf Plesković, kot namestnik pa Stanko Hočvar. Pri volitvi odbora za prošnje in pritožbe je glasovalo 297 poslancev. Lista dr. Franca Semrova (JRZ) je dobila 171 glasov, Milana Božića (JNS) 59, dr. Jevremovića (jugoslovanski klub) 11, Jovičića (neodvisni klub) 19, Karla Doberška (delovni in radikalni klub) 25, Ercegovca Božidarja (Narodni pokret) 13. Tudi v tem odboru ima JRZ 12 odbornikov, ostale pa opozicija. Od Slovencev je v tem odboru na listi JRZ: dr. Franc Semrov kot član, dr. Franc Klar kot namestnik, od opozicije: Albin Koman in Karel Doberšek kot člana, kot namestnik pa Karel Fux. Pri volitvi finančnega odbora je glasovalo 299 poslancev ter je dobila lista Miloje Raiakovića (JRZ) 173 glasov, lista Ilje Mihailovića (JNS) 56, Kabilina (jugoslovanski klub) 12, Milana Perića (neodvisni klub) 19, dr. Mirkovića (delovni in radikalni klub) 25. Janjića (Narodni pokret) 12. Uroševića 2. JRZ je dobila 18 odbornikov. JNS 6, jugoslovanski klub 1, neodvisni klub 2, delovni in radikalni klub 3, za listo Narodnega pokreta je bil izvoljen samo dr. Janjić. Od slovenskih poslancev je bil izvoljen v ta odbor na listi JRZ: dr. Koce kot član, Karel Gajšek kot namestnik; od opozicije: Ivan Mohorić in dr. Ivan Jančić kot člana, Ivan Prekoršek in Stanko Lenarčič kot namestnika, na listi neodvisnega kluba kot namestnik ing. Franc Zupančič. S tem je bil dnevni red današnje skupščinske seje izčrpan. Prihodnja seja bo sklicana pismeno.

V senatu

Belgrad, 22. oktobra. m. Popoldne ob 5 je bila seja senata. Prisostvovali so ji notranji, vojni, pravosodni in prosvetni minister ter minister brez listnice Voja Djordjević. Na današnji seji je bil z aklimacijo v načelu in podrobnostih sprejet zakon o podelitvi podpor nosilec Karadjordjeve zvezde z meci. Pred prehodom na dnevni red je podpredsednik Kotur sporočil, da je predsedniku senata poslal notranji minister akt glede onih članov senata, katerim poteče mandat meseca januarja prihodnjega let. Kakor je iz tega razvidno, bo meseca januarja potoke mandat 23 izvoljenim senatorjem. Ti senatorji so: dr. Miroslav Ploj (dravska banovina), dr. Milan Vrbanić, Ljudevit Gaj, Petar Dobričić, Tomislav Ilažević, Kukuljević-Saksinski, Liubomir Tomasić, dr. Šverljuga (savska banovina), Urbanec (vrbska banovina), dr. Uroš Desnica, dr. Ivan Majstorović (primorska banovina), Petar Petković, Matija Popović (drinska banovina), Liubomir Vidaković, dr. Kotur, Stanko Mihaldić, Milan Popović, Kosta Timotejević (donavska banovina), Dimitrije Ilić (moravska banovina), Vasa Bogojević, Voja Protić, dr. Sulejmanović (vardarska banovina), Mi-

hajlo Djurić (področje mesta Belgrada, Zemuna in Pančeva).

Dežurni tajnik je prečital več prošelj in pritožb, ki jih je dobil senat od odbora za prošnje in pritožbe, med drugimi prošnjo Zveze obrtnih društev za dravsko banovino in Obrtnega društva iz Ljubljane. Sporočeno je bilo tudi, da je vložil senator Dimitrije Ilić zakonni predlog o pobijanju korupcije v javni službi. Za proučevanje tega zakona se bo izvolil poseben odbor. S tem je senat prešel na dnevni red: na pretes poročila odbora, ki je proučeval zakonski predlog o podelitvi podpor nosilec Karadjordjeve zvezde. Poročilo odbora je prečital Dušan Djerić, nakar je bil zakon brez spremembe soglasno sprejet. Vojni minister general Marić se je zahvalil senatu za sprejem zakona. Poudaril je, da to priznanje ni samo akt zahvale domovine napram njenim trepetim sinovom, ki so žrtvovali tudi življenje za njeno dobro in veličino, temveč je bila tudi dolžnost, ki bi se bila morala že mnogo prej izvršiti napram gotovemu številu borcev, ki so bili odlikovani s tem najvišjim vojaškim odlikovanjem, saj so doprinesli težke napore in hude rane, ki so jih dobili na bojnih poljanah. Oni pa, ki so ostali pri življenju, so morali dostikrat živeti beraško življenje in prezebovati, čeprav so njihova prsa krasila najvišja odlikovanja, ki so si jih pridobili v vojski. Zaradi tega vojni minister v imenu vojske in mornarice pozdravlja z zahvalo ta akt sodušnega priznanja, ki ga je izkazal senat s tem, da je sprejel ta važni zakon. Navzočni senatorji so pridirali velike manifestacije navi vojski in mornarici. S tem je bil dnevni red današnje seje izčrpan. Prihodnja bo sklicana pismeno.

Školovska konferenca se je pričela

Zagreb, 22. oktobra. b. Danes dopoldne so se pričele seje plenuma školovske konference. V Zagreb so prišli sledeči nadškofje in škofje: dr. Ljor Stepinac, dr. Ivan Šarić, dr. Ujčić, Anton Akšamović, Viktor Burić, dr. Dionizij Njaradi, dr. Klement Bonafčić, dr. Jeronim Mileta, dr. Josip Srebrnić, dr. Pošić, dr. Josip Carević, o. Alojzij Mišić, o. Jože Garić, dr. Gregorij Rožman, dr. Ivan Tomazić, dr. F. Gnidovec, msgr. Lajču Budanović, v imenu kotorske škofije je prišel kapiteljski vikar Šlijepević, jutri pa pride dr. Nikola Vrabšić. Dopoldanski seji je predsedoval dr. Ivan Šarić. Seje bodo trajale 4 do 5 dni. V ponedeljek 25. oktobra ob 5 popoldne bo v cerkvi sv. Katarine služba božja in klicanje sv. Duha, istega dne popoldne ob 4.30 pa bo imel koadjutor dr. Stepinac govor o pomenu družine, nato pa bo ob 5.30 slovesen pričetek hrvatskega socialnega tedna, kateremu bodo prisostvovali vsi škofje in nadškofje, ki so v Zagrebu. Na dnevnem redu školovske konference so aktualna vprašanja in bo po konferenci objavljeno poročilo.

Podpore gojiteljem bombaža

Belgrad, 22. oktobra. AA. Kmetijsko ministarstvo si zelo prizadeva, da se rodovitna zemljišča Južne Srbije čimbolj izkoristijo. Južna Srbija ima mnogo velikih zemljišč, kjer uspeva bombaž. Kmetijsko ministarstvo je za posplošenje kulture bombaža brezplačno razdelilo bombažno seme najboljšje kakovosti in daje praktične nasvete pridelovalcem preko svojih strokovnih organov. Dalje je nabavilo iz lastnih sredstev iz Bolgarije 8 strojev za prečiščevanje bombaža. Ti stroji se bodo razdelili med ustanove v Južni Srbiji, ki se bavijo s pridelovanjem bombaža. Danes se je odpravil zastopnik kmetijskega ministarstva v Bolgarijo, da prevzame nabavljene stroje in jih izroči ustanovam v Južni Srbiji.

Iz sklada za pospeševanje bombažnih nasadov, je podeljena podpora 300.000 din kmetijski vzorci in kontrolni postaji v Skoplju za nabavo aparature za čiščenje vlaken in semen.

Podpora zadružnim kletem

Glavna kontrola se je pridružila odloku ministrskega sveta o podelitvi pet milijonov din podpore za gradnjo zadružnih klet. Kmetijsko ministarstvo je zato ukrenilo vse potrebno, da se akcija za gradnjo zadružnih klet čimprej konča. Te kleti bodo igrale zelo važno vlogo pri zboljanju našega vinogradništva in pri tipizaciji vin.

Zborovanje sadjarjev v Mariboru

Belgrad, 22. oktobra. AA. 24. in 25. t. m. bo v Mariboru tretji državni sadjarski kongres. Kmetijsko ministarstvo je določilo kot svoje delegate za kongres inž. Bora Miljutinovića, načelnika oddelka za rastlinsko proizvodnjo, inspektorja Opermana in Niketića in uradnika Lukmana in Veljanovića. Kongres se udeležijo strokovni referenti za sadjarstvo iz vseh banovin in fitopatologi kmetijskih vzornih in kontrolnih postaj. Zastopane bodo s svojimi odposlanci tudi vse kmetijske in trgoveke ustanove. Na kongresu bo mnogo strokovnih referatov o sadjarstvu.

Posvet

združene opozicije

Zagreb, 22. okt. b. Včeraj so na postaji v Capragu gg. Vilder, Tupanjanin in Sava Kosanović, ki so prišli z zagrebskim vlakom, čakali šefa belgajske opozicije ter delegate. Vsi skupaj so nato z avtomobili odšli v Farkašič v dvorec župnika Irgulića. Ob 5 so imeli tam skupno sejo. Po tolmačenju članov SDK in združene opozicije je bil ta sestanek zato v Farkašiču, ker so hoteli imeti predstavniki posameznih strank absoluten mir brez vsakih manifestacij, kar bi bilo v Zagrebu in Belgradu nemogoče. Trdi se, da so na sestanku govorili pred vsem o tem, da se ideja sporazuma spravi sedaj v življenje. Ker pa opozicija nima drugega za razglasitev svojih idej, je sklenila, da v vseh krajih države priredi veliko zborovanje, na katerih bodo izmenično nastopali gospodje, ki so sestavljali sporazum. Ob 7 zvečer je bila konferenca prekinjena ter so imeli pri tej priliki delegati in dr. Maček krajše govore. Seja se je nato kmalu zopet nadaljevala in je trajala do 10.30. Ob 10.30 so odšli vsi, razen dr. Mačka, ki je gost župnika Irgulića. Davi se je dr. Maček najprej sestel v Kupinec z ing. Košutićem, okrog poldneva pa se je vrnil v Zagreb. V Zagreb sta prišla tudi Miša Trifunović in Laza Marković.

Belgrad, 22. oktobra. m. Danes dopoldne ob 11 so se vrnili s sestanka, ki so ga imeli z doktor Mačkom in vodstvom bivše SDK, voditelji arbijske združene opozicije Davidović, Grol, Vlačić, Joca Jovanović in Gavrilović, ki so se sestali v Farkašiču. Srbijanski opozicionarci so izstopili na zemunskem kolodvoru, kjer jih ni nihče pričakoval. O svojem sestanku z dr. Mačkom niso nikarjem hoteli dati nobene izjave.

„Duh praktičnosti“

Angleška prestolna beseda

London, 22. oktobra. AA. Reuter: V prestolni besedi, ki jo je prečital lord kanceler, se angleški kralj zahvaljuje vladam za lojalnost narodov angleškega imperija pri kraljevem kronanju.

»Moje razmerje do tujih držav«, pravi prestolna beseda, »je slej ko prej zelo prijateljsko. Duh praktičnosti in znanosti, v katerem so države proučile razna vprašanja na konferenci v Montreuxu, je pripomogel k njihovim uspešnim ureditvam. Moji ministri z vznemirjenjem spremljajo tragične dogodke na španskem in si prizadevajo, da se ta spor ne razširi izven španskih meja. Srečen sem, da lahko beležim ugodni uspeh konference v Nyonu«.

Prestolna beseda izraža nato kar največje zanimanje za dogodke na Daljnem vzhodu in pravi:

»Globoko so nas presunile strahote, ki jih doživljajo nedolžni civilisti od zračnih napadov. Trdno upam, da bo bližnji sestanek prizadetih držav napravil konec sedanjemu sporu, ki ga je treba

zelo obžalovati. Srečen sem, da so pomorsko pogodbo v Londonu ratificirale vse države podpisnice«.

Prestolna beseda govori nato o ratifikaciji sporazumov glede Indije in izraža upanje, da se bo nameravana federacija držav v Indiji v kratkem uresničila.

Ostali del prestolne besede je posvečen zakonodajnemu delu vlade, posebno pa ukrepom, ki se tičejo povečanja obrambe države, ki jih je kralj vzel s posebnim zadovoljstvom na znanje. Zboljšanje gospodarskega življenja je nekoliko olajšalo težko breme oboroževalnih kreditov; to velja posebno za trgovino in za delavske mezde in za zboljšanje kupne moči prebivalstva sploh.

London, 22. oktobra. AA. (Havaa). Branje prestolne besede je bilo opravljeno v običajnem ceremonialu danes ob 11 v gornji zbornici, kjer so bili zbrani vsi člani obojih zbornic. Parlament je odložil sejo do 26. oktobra.

Lep sprejem francoskih častnikov

Ljubljana, 22. oktobra. Danes so dospeli v Jugoslavijo francoski častniki, ki so prišli na obisk k svojim jugoslovanskim tovarišem, aktivnim in rezervnim častnikom. Prvi dan njihovega bivanja se je spremenil v eno samo veliko manifestacijo za francoski narod in francosko vojsko.

V Bohinjsko Bistrico so dospeli francoski častniki okoli trideset na 11. Tam so jih pozdravili zastopniki naših rezervnih častnikov gg. Princič in Turel, v imenu vojske kapetan Jovanović, župan Rožman, domača duhovščina, zastopstvo gasilcev in zastopniki raznih drugih državnih ustanov ter šolska mladina. Bohinjska Bistrica je bila v zastavah. Francoski gostje so se nato odpeljali na Bled, kjer so doživeli prav tako prišrčen sprejem. S čolni so se gostje vozili po jezeru okoli otoka ter mimo kraljevskega gradu Suvobora, nato pa v Park-hotel, kjer so imeli skupno kosilo. Goste je zlasti vzbudil nastop osemčlanske skupine v slovenskih narodnih nošah, to je štirih fantov in štirih deklet, ki so plesali po zvokih harmonike.

Ob 2. popoldne so se gostje odpeljali z avtomobili z Bleda na postajo Lesce, od tam pa z vlakom v Ljubljano, kamor so dospeli malo pred četrto uro popoldne.

Skupino vodi commandant Ferry, bivši francoski vojni minister. V skupini so še med drugimi g. Plontz, predsednik Federacije Poilus d'Orient, slavni francoski letalec kapitan d'Hautefort, ki je med svetovno vojno zbil na tla 35 sovražnih letal, ter commandeur francoske legije časti, comm. Chabot in drugi odlični častniki francoske armade. Vseh francoskih častnikov, ki so prišli v Jugoslavijo, je 49, poleg njih je pa še 20 dam.

Sprejem v Ljubljani

Na ljubljanskem glavnem kolodvoru se je zbrala velika množica prebivalstva in predstavnikov, da primerno sprejme francoske goste. Med drugimi so bili navzoči divizijski general Lazar Tonič, brigadni general Dušan Dodič, poveljnik 40. pešpolka polkovnik Marič, poveljnik 16. topniškega polka polkovnik Lukanc, polkovnik Zivarović, poveljnik vojnega okrožja, načelnik štaba generalštabni polkovnik Mihajlovič, sanitetni poveljnik polkovnik dr. Brust, poveljnik koles bataljona podpolkovnik Jaklič ter vsi referenti posameznih vojaških enot. Gosp. bana in bansko upravo je zastopal načelnik gosp. dr. Hubad s svetnikom dr. Ogrinom, mestno občino podžupan dr. Ravnihar, Združenje rezervnih častnikov ing. Bevc z vsem odborom, Zvezo bojevnikov podpredsednik Wagner in tajnik Lukež, Zvezo koroških legionarjev Kristan in Zupan, slovenske prostovoljce s solunske fronte Jeras in drugi itd. Navzočen je bil tudi tukajšnji francoski konzul g. Remeraud s tukajšnjo francosko kolonijo.

Ob prihodu vlaka je vojaška godba 40. pp. zaigrala koračnico, vsa množica pa je pričela navdušeno vzklikati Franciji, francoski vojski in francoskim gostom. Dame so v pozdrav mahale z belimi robci. Ko so gostje izstopili, se je comm.

Ferry prišrčno pozdravil v imenu francoskih častnikov z vsemi tukajšnjimi predstavniki. V slovenski in francoski je pozdravil drage nam goste v nekdanjem glavnem mestu Napoleonove Ilirije predsednik rezervnih častnikov ing. Bevc, za njim pa je izrekel prav tople pozdrave v imenu mestne občine in ljubljanskega prebivalstva podžupan g. dr. Ravnihar. Z zanosnimi besedami je odgovoril comm. Ferry, ki je slavil nekdanje skupne uspehe francoske in srbske vojske na solunski fronti, stalno vzajemnost med obema državama, ki je bila, je in bo trajna. Naj živi Jugoslavija! Naj živi jugoslovanska vojska!

Godba je po govori zaigrala marseljsko in našo državno himno, nato pa je sledil mogočen sprevoz skozi gost špalir po Masarykovi in Miklošičevi cesti pred magistrat. Ze na kolodvorskem peronu so naše dame okrasile francoske dame in francoske častnike s cvetjem. Vse glavne ulice, koder se je pomikal sprevoz, so bile okrašene z zastavami. Na magistratnem posloju je visela velika francoska zastava. Iz gostega špalirja prebivalstva po glavnih ulicah so se neprestano orili vzkliki Franciji, francoskemu narodu in francoski vojski. Z

Francoska častnika neseta venca za spomenik kralja Petra I. in za Ilirski spomenik

mnogih oken je padalo cvetje na francoske častnike. Francoski gostje so bili ganjeni nad tem prišrčnim in spontanim sprejemom Ljubljane.

Francoski častniki so se v družbi z našimi častniki postavili v pozor pred spomenik kralja Petra I. pred katerega je v imenu francoske vojske položil lep venec v francoskih barvah poročnik Marcus, comm. Ferry pa je izkazal vojaško čast kralju Petru I., nakar je godba zaigrala jugoslovansko himno.

V sprevodu so nato odkorakali francoski in naši častniki po Prešernovi, Selenburgovi in Vegovi ulici pred Ilirski spomenik, kjer je položil venec poročnik Masson, vojaško čast pa je izkazal prav tako comm. Ferry. Godba je zaigrala marseljsko.

Nato je deputacija francoskih častnikov obiskala g. bana dr. Natlačena ter divizionarja generala Toniča. Ob 6. so imeli francoski častniki s svojimi damami in tukajšnjimi zastopniki skupno večerjo v restavraciji »Union«. Z večernim vlakom ob 8. so odpotovali proti Zagrebu, kjer bodo prenočili.

Sprevoz s francoskimi častniki se pomika čez Marijin trg

Poneverbe na ljubljanskem magistratu

Prejeli smo: »Ni res, da je razprava proti Otmarju Matjašiču in Stanku Sitarju osvetlila, kako pomanjkljiva je bila kontrola pod režimom župana dr. Dinka Puca, ko so se mnoge afeze na tistem potlačile.

Res pa je, da ta razprava ni nič osvetlila, da bi bila kontrola pod mojim županovanjem pomanjkljiva, ker se o tem sploh ni razpravljalo, in je res, da sta bila obdolžena tožena, da sta poneverjala kolke v času od 19. 11. 1934 do 18. 12. 1936 — ne 1935! res je, da sem bil v tej dobi župan le do 9. 2. 1935, torej le 2 in pol meseca, dočim sta županovala ostalih 22 mesecev in pol nekaj časa g. dr. Ravnihar, večji del pa g. dr. Adlešič.

Dr. Dinko Puc, bivši župan ljubljanski.

Za misijonsko prireditev

v novi frančiškanski dvorani vlada veliko zanimanje. Prireditel bo v soboto ob 17. za višje šole in akademike, v nedeljo dopoldne ob pol 11. za ostalo mladino in v nedeljo zvečer za širšo javnost. Program vsakokrat nekoliko spremenjen: V soboto popoldne: Govor univ. prof. dr. L. Ehrlicha, deklaracija, nastop akademskega cerkvenega pevskega zbora in misijonska dvojevanja »Za misijone!« — V nedeljo dopoldne: Govor p. Krizostoma Sekovičiča OFM, deklaracija, nastop Lichtenurnovega zbora in dvojevanja »Za misijone!« — V nedeljo zvečer: Govor univ. prof. dr. L. Ehrlicha, deklaracija, nastop akademskega cerkvenega pevskega zbora, nastop Lichtenurnovega zbora in dvojevanja »Za misijone!« — Opozorjamo občinstvo, da si vstopnice nabavi v predprodaji v pisarni Pax et bonum (frančiškanska pazaža). Vstopnice za sobotno in dopoldnjo nedeljsko prireditev so po 2 din (sedeži in stojišča), za nedeljsko večerno predstavo pa po 10, 8, 6, 4 in 2 dinarja. — Vljudno vabljeni.

— Putnik. Ljubljana priredi: a) osemndnevni izlet v Skopje in na Kumanovo ter z avtobusi v Južno Srbijo od 28. X.—5. XI. za 1080 din; b) petdnevni izlet v Skopje in na Kumanovo od 28. X. do 2. XI. za 780 din; c) tridnevni izlet v Belgrad in na Oplenac od 28. do 31. X. za 440 din. Prijave in informacije v vseh biljetarnicah Putnika.

Morilki Šinkovčevi zvišana kazen

Od 15 let na dosmrtno robijo

Ljubljana, 22. oktobra.

Prizivni senat apelacijskega sodišča v Ljubljani je 13. t. m. na tajni seji obravnaval kazensko zadevo morilke Katarine Šinkovčeve, posedelnice žene iz Čabrač, in njenega pomagača, bivšega graničarja Ivana Stamenkoviča, ki sta bila 10. septembra 1937 pred velikim kazenskim senatom okrožnega sodišča ljubljanskega obsojena zaradi zločina umora vsak na 15 let robije. Oba sta sodbo sprejela, toda državni tožilec dr. Julij Fellacher je prijavil priziv zaradi prenizko odmerjene kazni. Stamenkovič je takrat skesan in skrušen izjavil: »Sprejem! Zaslužil sem kazen!« Šinkovčeva pa je hladnokrvno sprejela kazen, ne da bi kako reagirala. Državni tožilec je v svojih izjavah poudarjal kratko, da je bila kazen prvega sodišča premila, ko prevladujejo hude obtežilne okoliščine, ker je izgubil življenje marljiv in vesten gospodar, kakor tudi skrben družinski glavar. Teh okoliščin prvo sodišče ni v polnem obsegu upoštevalo. Umrjen je bil mož v najboljši dobi življenja.

Apelacijski senat so tvorili: predsednik apelacijskega sodišča dr. Vladimir Golia kot senatni predsednik in kot sosedni apelacijski sodniki gg. dr. L. Mastnak, Vinko Strasser, dr. Robert Ogorutz in dr. Gašo Stoikovič. Priziv državnega tožilstva je zastopal višji drž. tožilec dr. Kravina, ki

Dober nasvet

... stavljam Vam predlog: Očistite si enkrat svoje zobe z zobno pasto Chlorodont in če bodo Vaši zobje izgledali v nekaj dneh bleščeče beli, boste veseli, da ste sledili mojemu nasvetu. Kljub veliki čistilni moči Chlorodont ne načinja dragocene zobne sklenine, ker je čistilno jedro te zobne paste mehkejše kot zobna sklenina. Poskus prepičta.

Domači proizvod.

Chlorodont

Uspešno delo mariborskega okrajnega cestnega odbora

Maribor, 22. oktobra.

Včeraj je bila plenarna seja maribor. okrajnega cestnega odbora. Načelnik Žebot je najprej poročal, da je banovina potrdila volitev načelnika in podnačelnika, nato pa podal obširno poslovno poročilo, iz katerega posnemamo naslednje:

Za samostojnost okrajnih cestnih odborov.

Splošna želja je, da dobijo okrajni cestni odbori več samostojnosti, da bo njih delovanje bolj elastično. Zupanska zveza je sklicala že več anket, na katerih so razpravljali, kako bi se dal izpremeniti birokratični, centralistični pravilnik k cestnemu zakonu iz leta 1929, ki omejuje in zavira delo okrajnih cestnih odborov. Ker je gospod ban naklonjen želji po večji samostojnosti cestnih odborov, je upati, da bo to pereče vprašanje kmalu rešeno in da bo odborom zopet omogočeno svobodnejše delovanje.

Letošnja končana dela.

V tekočem letu so bila končana nekatera važna cestna dela. Dokončana je bila nova cestna zveza med banovinsko cesto pri Križnem vrhu pri Laporju preko Sv. Jerneja z banovinsko cesto pri Ločah. Pravkar se dokončuje cesta Sveti Peter pri Mariboru—Ložane, ki bo do zime bržkone končana. Z njo bodo Slovenske gorice dobile pet kilometrov krajšo cestno zvezo z Mariborom. Končan je tudi del nove ceste od Sv. Antona v Slovenskih goricah do Kraljevev. Sedaj je ustvarjena možnost, da s podaljškom te ceste ljubotemski cestni odbor napravi direktno zvezo od Maribora preko Sv. Antona do Sv. Jurja ob Ščavnici. Cesta iz Hoč preko Reke k Sv. Arehu na Pohorju se bliža dovršitvi, gradi se važna zveza iz Slovenske Bistrice mimo Sv. Vencelava proti Oplotnici in tudi cesta od Brestenice proti Sv. Križu v Pesniško dolino se je pomaknila znatno naprej. Nadaljujejo se dela na cesti Hrastovec—Sveti Rupert, dokončana je že skoraj cestna zveza od banovinske ceste pri Čmureku do cerkve Marija Snežna. Na cesti Sv. Lenart—Ptuj je bil v bližini Gočove zgrajen nov betonski most. V letošnjem letu je cestni odbor imel veliko dela s plazovi, ki so na cestah povzročili mnogo škoda. Za dela okoli plazov je odbor porabil okoli 200.000 din. Cestni odbor je intenzivno sodeloval pri intervencijah za modernizacijo ceste St. Ilj—Maribor. Iz lastnih sredstev je odbor občinam razdelil 172.000 dinarjev podpora za rekonstrukcijo občinskih cest in mostov. Na starih banovinskih in subvencioniranih občinskih cestah je bilo z veliko natančnostjo in skrbjo izvršenih mnogo novih del in korektur ter so okrajne ceste zelo dobre, nekatere celo najboljše v Sloveniji. Odbor ima težave z gramozom, ker mu je banovina črtala 30% kvote za gramoz in ker dobavitelji niso pravočasno gramozu navozili in zato je bilo treba oddati dobavo drugim dobaviteljem na odgovornost prvih. Nato je načelnik izrekel zahvalo uslužbenecem cestnega odbora, zlasti tehničnemu osebju, ki z veliko požrtvovalnostjo dela za izboljšanje naših cest.

Obračun za l. 1936-37. Preseček skoraj pol milijona.

Po načelnikovem poročilu je skupščina prešla na glavno točko dnevnega reda, k odobritvi ob-

računa za proračunsko leto 1936-37. Načelnik je poročal, da je zaradi varnega in skrbnega gospodarstva dosežen prihranek v znesku 470.000 din. Na njegov predlog se bo vsota porabila za nakup in napravo skladišča v Mariboru, za rekonstrukcijo in preložitve ceste med Mariborom in Bresternico, za ceste Bresternica—Sv. Križ, Slovenska Bistrica—Oplotnica, za zvezno cesto pri Mariji Snežni, za novo cesto Sv. Lenart—Sv. Benedikt in za nekatera druga manjša dela. Skupščina je nato odobrila še viriranje posameznih postavk, razdelitev podpor za občinske ceste in vse sklepe starešinstva cestnega odbora. Banski upravi se bo predlagala v odobritev zgradba prvega dela ceste Sv. Jakob—Poljčka vas in uvrstitev te ceste med subvencionirane občinske ceste.

Za nov proračun.

Pri posvetovanju za nov proračun je bilo sklenjeno, da ga je treba sestavljati z veliko pozornostjo, da ne bo treba davkoplačevalcev obremenjevati z novimi dajatvami in da se je pri cestnih delih treba ozirati na brezposelnost, katerih je v območju mariborskega cestnega odbora še vedno veliko. Nova cestna dela se naj izvršujejo le tam, kjer je nujna potreba in kjer to zahteva gospodarski napredek in tujski promet. Ker primanjkuje denarnih sredstev, načelnik svari pred novimi cestnimi deli ter svetuje, naj se raje stare ceste vzdržujejo v dobrem stanju. Cestna dela se morajo razdeliti tako, da noben del okraja ne bo zapostavljen. Dosedaj je bil v tem oziru zanemaren Kozjak in bo zato temu predelu posvetiti posebno pažnjo.

Cestna dela v prihodnjih letih.

Po načrtu za prihod. leta bo mariborski cestni odbor izvršil naslednja dela: zvezno cesto Sv. Lenart—Sv. Benedikt, Pohorsko cesto do Sv. Arehu s priključkom k Sv. Marinu na Pohorju, preložitve in rekonstrukcijo ceste Maribor—Kamnica—Sveti Lenart, cesto Bresternica—Sv. Križ—Pesniška dolina in novi betonski most čez Ložnico v Mostem. Med manjšimi deli bodo v prihodnjih letih napravljene ceste Fram—Koprivnik, Ruše—Fala—Sv. Lovrenc, Marija Snežna—Sv. Ana—Sv. Lenart, Hrastovec—Sv. Rupert, Korena—Sv. Jakob—Poljčka vas, St. Ilj—Gor. Sv. Kungota, Ranca—Dobrenje, Črešnjevec—Pragersko, Hum—Sv. Barbara, Križni vrh—Laporje, Sv. Peter—Duplek, Dogoš—Hoče, Prepolc—Skoke—Hoče, Maribor—Kamnica—Sveti Urban in Sv. Ožbalt—Kapla—Sv. Duh. Razširiti bo treba tudi cesto Maribor—Sv. Peter ter jo obvarovati nevarnih plazov v Melju ter izravnati nevarne ovinkne na starih cestah in zgraditi nove mostove namesto sedanjih lesenih.

V debato o cestnem programu so posegali dekan Gomilek, Spindler, Kovačič, Serbinek, Fras, Koban, dr. Černe, Muršak, Kajnih, Šparl, Kaupman, Petrun, Jaunik, Vračko, ki so zagovarjali potrebe svojih krajev. Program je bil nato soglasno sprejet. Na načelnikov predlog je nato bil okraj razdeljen na rajone, ki jih bodo nadzirali za nje določeni člani cestnega odbora. Izbrana je bila še deputacija, ki bo gospodu banu predložila želje mariborskega okraja v novem proračunu, nakar je načelnik po trurnem razpravljanju sejo zaključil.

Prehod čez Gruberjev prekop

V letošnjem gradbenem programu mestne občine ljubljanske je bila med drugim tudi pomožitev in razširjenje komunikacij med obema bregovima Gruberjevega prekopa, oziroma Ljubljane. Ta program se deloma že izvršuje; te dni razširjajo Karlovski most, ki bo odprl širše možnosti prometu na Dolenjski cesti in ki je tako rekoč glavna prometna žila med Ljubljano, oziroma Gorenjsko in Dolenjsko.

V tem programu je bila tudi ureditev prehoda čez Ljubljano, oziroma čez Gruberjev kanal preko že obstoječe zatvornice. Želja po ureditvi tega prehoda je že stara. Vsa dolga proga ob Gruberjevem kanalu vse od Karlovškega do Poljanskega mostu je brez vsakega prehoda, tako da je dohod na Golovec možen le po teh zelo oddaljenih mostovih, kar je zelo velik, prevelik ovinek. Stano-

valci Strelške ulice in Domobranske ceste ter Hradeškega vasi že leta prosijo, da bi se uredil prehod čez omenjeno zatvornico. Za to pa govore tudi tujkosprometni oziri, saj bi Ljubljana pridobila s tem novo izletno točko na zeleni Golovec, ki je danes zaradi omenjenih ovinkov zelo od rok.

Prepod čez te zatvornice bo urejen tako, da bo na zatvornici postavljena nova ograja na gornji strani hodnika, vzdolž prostora za dviganje strojev, tako da bo prostor za stroje ločen od hodnika. Dohodi z obeh bregov se bodo na novo uredili s položnejšimi stopnicami in ograjo in tako bo dohod mnogo prikladnejši. Prehod čez zatvornico bo samo za pešce. Vsa dela bodo stala okrog 62.000 dinarjev.

Dela za ureditev prehoda so bila že razpisana in tudi izlicirana. Oddana so bila podjetniku Vinku Križaju v izvršitev. Vršil se je že komisijiski ogled na mestu samem. Komisije so se udeležili prizadeti interesi, terenska sekcija pa je poslala dopis, v katerem je opozorila na sklep ankete iz leta 1933, ki pravi, da se mestni občini dovoli ureditev prehoda čez zatvornico le pod pogojem, da se občina obveže urediti ta prehod najkasneje v petih letih in še z dodatnim pogojem, da v tem času izvrši v bližini prehoda most. To pa je seveda za sedanje prilike pretežek pogoj in zato je potrebno, da se skliče nova anketa vseh prizadetih, da se to vprašanje sporazumno uredi.

Predlog za ureditev tega prehoda je bil podan v mestnem svetu že leta 1932. Ponovno je urgiral v tej zadevi podžupan prof. Jarc in tehnični odbor je sklenil, naj se prehod uredi, kadar bo na razpolago denar. Izvršen je bil tudi že komisijiski ogled na mestu samem. V gradbenem programu za leto 1934 je bil zato predviden kredit v znesku 55.000 dinarjev. Oddana so bila že ključavničarska dela. Toda, ker ni bilo na razpolago gotovine, je tedanjji župan dr. Puc ustavil pričetek dela in vsa stvar je šla ad acta. V proračunskem predlogu leta 1935 je mestna občina črtala kredit za napravo prehoda, zato ga v proračunskem letu 1936-37 ni bilo mogoče graditi. Na intervencijo župana dr. J. Adlešiča pa je finančni odbor v proračunskem letu 1937-38 votiral potrební kredit. Na podlagi tega je bilo letos razpisano delo za ureditev prehoda in izlicirano.

Ker pa je zaradi zgoraj omenjenih pogojev potreben nov sklep ankete, ki jo tvori Terenska sekcija, Glavni odbor za osuševanje Barja, banovina in mestna občina, je pričetek gradnje odložen do sklepa te ankete. Kakor smo informirani, je ta anketa že sklicana in tako je upati, da se bo to delo kmalu pričelo na zadovoljstvo vseh zainteresiranih prebivalcev in izletnikov.

Drobne novice

Naš gen. konzul iz Montreala (Kanada) v Ljubljani

Ljubljana, 22. oktobra.

Te dni se je mudil v Ljubljani jugoslovanski generalni konzul gosp. Milivoj Naumović, ki ima svoj sedež v glavnem mestu Kanade, to je v Montrealu. G. generalni konzul je obiskal razne oblasti in ustanove, zlasti take, ki se pečajo z vprašanji naših izseljencev. Obiskal je tudi predsednika Rafaelelove družbe g. župnika Zakrjaska, s katerim sta imela važno posvetovalno, kako organizirati naše raztresene izseljence po širni Kanadi, kjer žive naši ljudje po malih naselbinah, daleč drug od drugega. V Kanadi je nastal tudi znaten gospodarski zastoj in so naši ljudje, ki so pretežno delavci in rudarji, izgubili precej zaslužka. Manjka tudi prave organizacije. Upati je, da se bo v tem oziru stanje naših ljudi v Kanadi spremenilo nekoliko na boljše. G. generalni konzul je bil na obisku v Jugoslaviji mesec dni, davi pa je odpotoval iz Ljubljane v Split, kjer se jutri vkrci na ladjo, ki ga prepelje zopet v Kanado.

Koledar

Sobota, 23. oktobra: Klotilda, mučenica, Jožefina, devica.

† Župnik Ant. Medved

V St. Juriju pri Grosuplju je dne 21. oktobra zvečer umrl po kratki in mučni bolezni g. župnik Medved Anton v starosti 64 let. V St. Juriju je služboval 9 let. Pokojnika so farani zelo ljubili in spoštovali. Bil je podpredsednik Prosvetnega društva in duhovni vodja Fantovskega odeska, podpredsednik Krajevne šolskega odbora, odbornik Kmečke zveze, odbornik Zivnoredne selekcijske zadruge itd.

Posebno je bil vnet za razvoj tujskega prometa. Vedno je obiskoval župana Permeta jama, urejal zgodovinski šentjurski Tabor in puščavo svetega Antona, kar je zapustil res lepo urejeno. Se na smrtni postelji si je želel, da bi vsaj toliko okrevljal, da bi obiskal še enkrat ljubljani Tabor in puščavo sv. Antona.

Zelo je ljubil vsakovrstne cvetlice, katere je vneto gojil na svojem vrtu. Posebno pa je imel veselje s kaktaji.

Pokojni se je rodil dne 11. marca 1870 v župniji St. Vid pri Stični in bil v mašnika posvečen v Ljubljani dne 9. julija 1893. Služboval je kot kaplan in upravitelj v Mirni peči 3 leta, kot upravitelj in župnik na Sv. Gori pri Litiji 10 let, kot župnik v Banjiloki pri Kočevju 22 let in slednjič v St. Juriju pri Grosuplju 9 let. — Naj v miru počiva! — Pogreb bo v ponedeljek, 25. oktobra 1937, v St. Juriju pri Grosuplju ob 10 dopoldne. — Naj mu sveti večna luč!

Osebnosti

— Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani: gg. Jurca Ciril iz Kopra, Kikl Franc iz Salove, Knez Viktor z Zg. Brega pri Ptuj, Fischer Josip in Pavlič Marjan oba iz Ljubljane. Čestitamo!

— Diplomirana sta bila na filozofski fakulteti v Ljubljani Ivan Oman in Janez Tomšič. Čestitamo!

Koliko poklicev

BIOMALZ

Poskusna doza Din 1250 v lekarnah.

— Otvoritev pošte v jugoslovanski svobodni coni v Solunu. Ministrstvo za pošto, brzojav in telefon je otvorilo v jugoslovanski svobodni coni v Solunu državno pošto IV. razreda, ki je začela 5. septembra 1937 posloovati in to izključno za službene potrebe jugoslovanske svobodne cone. Vsi dopisi, ki se tičejo jugoslovanske svobodne cone, se morajo nasloviti na imenovano pošto in ne preko grške pošte v Solunu. Obenem opozarjamo, da je grška vlada prepovedala, da se na pismih ali uradnih spisih uporablja za mesto Solun vsak drug naziv razen grškega »Thessaloniki«, in da se v bodoče pisma in vse druge pošiljke, na katerih bi bil namesto »Thessaloniki« naveden drug naziv, ne bodo vročile naslovniku.

— Politični teror ali kaj? Iz Vuhreda poročajo: Tukajšnja veleposlanica Julijana Kovač, vdova, dobiva že od jeseni lanskega leta grozilna pisma, v katerih ji med drugim nekdo venomer grozi s smrtjo. Ponoči pa neznanec meče kamenje in polena skozi okna njene hiše, da je veliko šip pobil. To se ponavlja teden za teden, skoraj dan za dnem že od jeseni 1936. Ljudje različno ugibajo o storilcih. Eni pravijo, da se to godi iz politične maščevalnosti, ker je imenovana lansko jesen dala v najem sobo za občinsko pisarno novozvoljenemu občinskemu odboru. Od tistega časa se pa ravno vršijo napadi. Drugi ugibajo, da to dela nekdo z namenom, da bi vdovo pregnal in da bi bilo posestvo naprodaj. Tretji zopet pravijo, da se to vrši iz ljubosumnosti. Naj bo vzrok katerikoli, lepo in olikano to ni. Čudimo pa se, da krivca tako dolgo ne izsledijo, ko je vendar bilo za čeda petomajskih volitev vse na nogah, da so izsledili nedolžne opozicijske letake, tiste pa, ki so jih imeli, so tirali pred sodišče!

Za preproge trajna

SMYRNA VOLNA

Toni Jager, Kongresni trg 1 - Ljubljana.

— Prepovedan tisk. Službene novice št. 238 objavljajo, da je državno pravdnstvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati št. 41 časopisa »Obrtniki Vjesnik«, ki se tiska v Zagrebu.

— Nove telefonske relacije. Ministrstvo pošte je dovolilo, da se otvorijo telefonski promet na progh Ljubljana — Opiciano in Ljubljana — Caccia (225 zl. fr.) in Ljubljana — Pallanza (410 zl. fr.). Znesek v oklepaju je pristojbina za trinitutni pogovor. — Dalje je dovoljeno sprejemati in oddajati novinarske brzojavke iz in za Japonsko po 0.62 zl. fr. od besede. — Končno je odobren telefonski promet med našo državo in Bagdadom (Irak) po radioelektrični zvezi Berlin—Kairo.

— Mišnico jedel in žile prerezal, pa še ni umrl. Neki delavec v Vuhredu se je v gostilni napil, nato pa je vzel mišnico in jo zavžil z besedami: »Da bom enkrat hin.« Nato pa je v pijanem stanju domov prišel. Njegova mati ga pa nima posebno rada, ker vse zapije, kar zasluži in njej nič ne da za hrano. Zato je hišo zaklenila, da ne bi mogel notri. To ga je pa tako razburilo, da je z golo roko pobil šipe na oknih. Pri tem si je prerezal žile na rokah, da mu je začela kri brizgati. Sele, ko je od slabosti padel, so mu mogli roke zavezati, da ni čisto izkrcvavel.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušanim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čreveh, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 90474/23.

— Kmet ve, kaj dela, ako zemlji, ki je zaradi žetve izpraznila, da novo moč z novo hrano. Zakaj prav za prav mislijo ljudje, da bi koža glave, ki iz dneva v dan, iz leta v leto dela zdrave laze, mogla ostati brez potrebne hrane? Pametni ljudje uporabljajo iz tega razloga »Silvikrine«, to novo in naravno sredstvo za hranjenje kože na glavi, ki vsebuje vse substance potrebne zdravim lasem, ki ga pozna svet kot novo delotvorno sredstvo.

— Kaj sem že hotel? Kaj je bilo? ... Pozabil sem! Da, da — ti živi — skrajni je čas piti kavo Hag! Marekatera žena bi svojemu soprogu postregla s kavo Hag, če bi vedela, kako veliko uslugo bi mu storila s tem — in kako dober okus ima kava Hag. Kava Hag je kofeina prosta, varuje srce in živce, spodbuja, ter se vključuje temu po njej vedno dobro spi.

— Za izlet v Trst in Gorico ob Vseh svetih ob 30. X. do 1. XI. se sprejemajo prijave do 27. t. m. do 12. Cena izleta v Trst 125 din, v Gorico 135 din. Prijave in informacije v vseh biljetarnicah Putnika.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušnimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Ljubljana

23. oktobra 1937.

Gledališče

Drama: Sobota, 23. oktobra: Beraška opera. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol. — Nedelja, 24. oktobra: Ob 15. Pesem s ceste. Znižane cene od 22 din navzdol. — Ob 20. Vozel. Premiera. Premierski abonma. — Ponedeljek, 25. oktobra: Zaprt.

Opera: Sobota, 23. oktobra: Navihanka. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Nedelja, 24. oktobra: Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.

Prireditve in zabave

Katoliško prosvetno društvo v Šiški priredi v ponedeljek, 25. t. m., ob 20 v samostanski dvorani Šiška prosvetni večer v spomin škofa Ant. Martina Slomška z deklaracijo njegovih del. Tozadevno skioptično predavanje ima g. Ivo Peršuh.

Dramatski oder Sv. Krištof na splošno željo občinstva ponovno uprizori lepo uspešo Goldonijev komedijo »Zdrava na vasi« v svoji dvorani v nedeljo ob pol 8 zvečer.

Dve veseligruppi uprizori frančiškanska prosveta v Ljubljani v nedeljo, 24. t. m., ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani in sicer: satiro »Uspeh« in burko »Kdo je blazen?«. Vstopnice po znižani ceni od 6 do 3 din (člani s popustom) v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaži.

Predavanja

Šempetrski dekliški krožek ima na svojem rednem sestanku drevi ob 8. predavanje o umetninah naše cerkve.

Frančiškanska prosveta v Ljubljani bo priredila na svojem VIII. prosvetnem večeru v torek, 26. t. m. ob 8 zvečer skioptično predavanje »Cerkve na kranskem«. Predava msgr. g. Viktor Steška. Predprodaja sedežev po 3 din in stojišče po 2 din v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaži. Člani imajo običajen poust!

Sestanki

»Društvo posestnikov novih hiš« ima izredni občni zbor drevi ob 8 v restavracijski prostoru hotela »Strukelj«, Dalmatinova ul., v Ljubljani. Na sporedu je sprememba pravil in slučajnosti. Vstop je dovoljen samo društvenim članom.

Kino

Zvočni kino Viš predvaja drevi ob pol 9. velefilm »Ti si moja sreča«. Poje slavni tenor Benjamin Gigli.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gospoветska c. 4 in mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzemajne zavarovalnice ob pol sedmih.

1 Društvo »Tabor«. V nedeljo, 24. t. m. bomo na Viču, Cesta na Brdo 170, slovesno otvorili prvo emigrantsko zavetišče v Jugoslaviji. Dopoldne ob 11 svečana otvoritev, popoldne ob 3 pa prijateljski sestanek članstva. Ponovno vabimo vse društvene dobrotnike, prijatelje in članstvo.

1 Razpisani službi. V »Službenem listu« št. 84 razpisuje mestno poglavarstvo v Ljubljani eno službeno mesto šefa odeska za telesno vzgojo in eno službeno mesto strojnika, na kar se interesi opozarjajo.

1 Zahvala. Prostovoljna gasilska četa Ljubljana severni del, se zahvaljuje za podjelo podpre slededice: Fondu za gradbo stanovanjskih hiš direktice drž. žel. v Ljubljani za din 1000; g. dr. Arku Venceslavu, zdravniku, za din 200; g. županu Ljubljanskemu za din 100; tovarni obutve Bata za din 100; arhitektu g. Ledl Ivanu za din 50; stavbeniku g. Battelinu Angelu za din 30.

1 Grozdje na brajdhah je letos tudi slabo obrodilo, dasiravno so gospodarji spomladi trte pridno škropili. Mnogo ga je zgnilo, še preden je bilo zrelo, kar pa ga je ostalo, ga zdaj kos obirajo.

1 Ne bo še snega. Nekatere naše ptice pevke, ki ostanejo čez zimo pri nas, se drže do pozne jeseni v gozdih, dokler je najti kaj hrane. Letos ni še niti snega, ne kosov, ne čopastega škrlanca v bližino mestnih vrtov in gospodarskih poslopj, iz česar sklepajo nekateri kmečki ljudje, da ne bo še snega.

Otroške nogavice, Karnižnik, nebotičnik.

1 Drva, ki jih kmetje vozijo po mestu so že po 95 do 100 din za m³, a niti ne najboljše blago niti meral Trgovci pa so se založili z njimi že v juliju in avgustu. Ti jih prodajajo sedaj po 110 din m³.

1 Olepšava fasad. Tovarna »Indus« je dala zadnje dni četrto svojih (starih) hiš olepšati z novim barvilom ter odpadli omet na fasadah nadomestiti z novim. Renoviranja bi bila potrebna n. pr. tudi nekdanja Zevrova hiša na spodnjem oglu (pri mostu) ki je tudi last »Indusa«.

1 Tudi na Golovcu vile »rastejo«. V gradbi je nova vila nad železniško progo in cesto.

Maribor

m Katoliška mladina v Mariboru bo proslavila prihodno nedeljo, 31. t. m. praznik Kristusa Kralja ob 17. v svoji dvorani v Cvetlični ulici. Na sporedu so pesmi moškega zbora, deklamacije, petje Frančiškove mladine, slavnostni govor p. Dominika in Gheon-Debečev misterij v treh slikah »Maša na strežnica iz Santarena«. K proslavi gredo udeleženci po večernicah iz frančiškanske bazilike v spredu. Vsa župnija Matere Milosti bo na ta način lepo manifestirala za Kristusa, kralja vsega našega življenja.

m 70-letnico življenja slavi zaslužni šolnik, obl. šoleki nadzornik v p. Matija Senekovič. Slovenska šolska matica in Pedagoška centrala proslavita ta lepi življenjski jubilej svojega vnetega in delavnega člana jutri v nedeljo ob 10.30 v slavnostni dvorani drž. učiteljskega.

m Mariborski pekovski mojstri odpovedali kolektivno pogodbo. V restavraciji Emeršič so imeli pekovski mojstri iz Maribora izredni občni zbor, na katerem so razpravljali o vprašanju kolektivne pogodbe s pomočniki. Soglasno so sklenili, da bodo kolektivno pogodbo s 30. novembrom odpovedali. Odpoved utemeljujejo s tem, da so nastopile zaradi uvedbe novega delovnega časa v pekarnah drugačne razmere, ki ne odgovarjajo več pogojem, pod katerimi so svojevčasno sklenili mojstri pogodbo s pomočniki. Sklep je povzročil med pomočniki veliko razburjenje ter so tudi oni sklenili za nedeljo občni zbor, ki bo v gostilni pri Zlatem konju.

Prva mariborska prodajalna **M. Bäuerle** in izposojalnica klavirjev Gosposka 56. priredi oktobransko ugodnost. Vaj v tem mesecu na posodo vzeti klavirji preidejo v last izposojalcev, kadar doseže plačana najemnina višino cene. Prost ogled. Najemnina 80—150 din mesečno. Pohitite, dokler traja zaloga!

m Absolventi kmetijskih šol bodo imeli v nedeljo v Mariboru svoje zborovanje. Sprejem zunanjih udeležencev bo ob 9.18 na Glavnem kolo-dvoru, nakar gredo z godbo na čelu na staro mestno pokopališče, kjer bo na grobu A. M. Slomška v kapelici sv. maša ob 10., ki jo bo opravil msgr. Vreže. Po sv. maši bo v Gambinovi dvorani zborovanje z občinim zborom Zveze absolventov kmetijskih šol in potem skupno kosilo. Ob 14. si bodo ogledali udeleženci kongresa sadijarsko razstavo pod vodstvom g. Aplenca.

m Pomožna akcija je pričela z delom. Maribor se je že pripravil, da bo na zimo z vsemi razpoložljivimi sredstvi in silami nastopil proti brezposelnosti in revščini. Pomožna akcija je že v teku, razposelani so bili že pozivi g. župana na prebivalstvo, da prispeva po svojih močeh in posebej so se že vršili stiki z industrijo. Odziv med mariborskimi prebivalstvom je razveselil in zlasti industrija je že začela prispevati. Te dni je bila sprejeta na delo že prva partija 30 brezposelnih, ostale skupine pa bodo sledile postopoma. V kratkem bo tudi seja širšega odbora Pomožne akcije, na kateri bo g. župan podal poročilo o dosedanjih ukrepih in načrt za javna dela, ki se bodo iz sredstev Pomožne akcije vršila.

m Za kontrolo cestnega prometa, ki se že izvaja ter jo na državni cesti Ljubljana—Maribor vrši ljubljanska policija, do dobila tudi mariborska policija dva motocikla s priklopo ter bo opravljala to kontrolo na svojem področju na frekventiranih prometnih cestah.

m Glavni trg in Koroška cesta sta na vrsti. Mestni gradbeni urad je končal predpriprave za pričetek regulacijskih del na Glavnem trgu. Na vzhodnem robu novega glavnega trga so že pričeli z deli. Hkrati se bo pripravila Koroška cesta med Glavnim in Vodnikovim trgom za tlakovanje. Kanal so na cesti že poglobili, uredili bodo še električno in plinsko napeljavo, nato pa pričnejo s pripravi za tlakovanje. V Tattenbachovi ulici bodo tlakovalna dela kmalu končana.

m Zanemiva zobozdravniška zadeva. Prejeli smo: Ni res, da bi se atelje neke zobozdravnice, ki se preselila v Belgrad, še nahajal v Mariboru in da bi v tem ateljeju vršil ordinacijo pod njenim imenom neki zobotehnik in da bi ji plačeval za atelje najemnino. Res pa je, da omenjena zobozdravnica nima več ateljeja v Mariboru in da noben zobotehnik ne vrši ordinacij pod njenim imenom. Tudi je res, da bo na istem kraju odprla svoj atelje zobozdravnica-specialistka, pri kateri bo izvrševal zobotehniška dela. — Evald Robič, zobotehnik, Maribor.

m Avstrijske izganjanje služkinje in kuharice. Te dni so avstrijske oblasti poslale čez mejo v našo državo skupino služkinj in kuharic, ki so iz naših krajev ter so jih Avstriji izgnali. V Gradcu, na Dunaju in v drugih avstrijskih mestih je še večje število naših deklet, ki so ostale tam še izza prevrata kot služkinje. Sedaj, ko so poglani k nam skoraj vse delavstvo, so prišle še te reve na vrsto ter so jih začeli izganjati.

Gledališče

Sobota, 23. oktobra ob 20.: »Sodnik Zalamejski«. Premiera. Bloki veljajo.

Nedelja, 24. oktobra ob 15.: »Trije vaški svetniki«. Znižane cene. — Ob 20.: »Najboljša ideja tete Olge«.

Polhovgradec

Vsi bivši borci v Polhovem gradu in okolici naj se udeležijo članskega sestanka v Polhovem Gradu v nedeljo 24. t. m., in sicer po službi božji v gostilni Pri roni. Na tem sestanku, kateremu bo prisostvovala delegacija glavnega odbora Legije koroških borcev iz Ljubljane, si hočemo začrtati pot za bodoče delo.

Mežica

Legija koroških borcev v Ljubljani opozarja vse bivše borce v Mežici in okolici, da bo v nedeljo 24. t. m. ob 9 dopoldne v Mežici, gostilna Stopar, ustanovil občni zbor krajevnega organizacije. Na zboru bo poročal delegat glavnega odbora iz Ljubljane.

Ako cenite svoje zdravje

a trpite na debelosti, revmatičnih in protinskih obolenjih, vzemite Krušen sol. Ker Krušen sol pomaža osnovi, urejuje prebavo, preprečuje tvoritev vsledin in snovi v telesu, ki so predpogoj za debelost kakor tudi za revmatična in protinska obolenja.

Originalna steklenica Krušen soli se dobi v lekarnah ter stane samo 45 din in je jako izdatna v uporabi, da zadostuje za 3 mesece, a mala 27 din. Oglas reg. S. br. 29.613-35.

Celje

e Uspehi sestanek JRZ v Celju. V četrtek ob 8. zvečer je bil v telovadnici v Domu članski sestanek krajevnega organizacije JRZ v Celju. Za sestanek je bila določena dvorana, vendar se je nabralo toliko prijateljev JRZ, da je moral biti sestanek v telovadnici. Sestanek je otvoril mestni župan g. Alojzij Mihelič. Pozdravil je predavatelja, strokovnjaka v gospodarskih vprašanjih g. Ayseneka iz Ljubljane in tajnika JRZ g. Zupanca iz Maribora. Predavatelj je v izčrpnih besedah podal pregled jugoslovanskega in s tem tesno povezanega slovenskega gospodarstva. Govoril je tudi o najaktualnejših sodobnih gospodarskih vprašanjih in konjunkturi današnjega gospodarstva.

e Občni zbor Družabnega kluba v Celju je bil v torek zvečer v hotelu Evropa ob velikem zanimanju članstva in prijateljev kluba. Iz poročil posameznih odbornikov je videti, da je bilo delovanje kluba v pretekli poslovni dobi nad vse zadovoljivo. V odbor so bili izvoljeni naslednji gospodje: dr. Kalan Zdravko, predsednik, Lenardon Zvonko, podpredsednik; za damski komite Terezija dr. Voršičeva, tajnica Krušič Danica, blagajnik Grmek Jakob in gospodar Vrabl Vanč. Prvi redni družabni večer bo v sredo, 27. t. m., v Narodnem domu ob pol 9. zvečer. Člani in prijatelji kluba vladno vabljeni!

e Nedeljski nogomet. Jutri dopoldne ob pol 11. bo na igrišču pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med SK Hrastnikom in SK Atletiki. Ob treh popoldne bo na Glaziji prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Olimpijo.

e Gledališka družina v Celju uprizarj jutri popoldne ob pol 4 komedijo v treh dejanjih »Detektive Meglar« v režiji g. Frecata. Vstopnice se dobe v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadruzi.

e Sveže zelle v glavah in bel krompir dobite poceni pri Kmetijski družbi v Celju. Tel. št. 165.

e Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek, 25. t. m., ob 8. zvečer bo predaval prof. dr. Valter Bohinec iz Ljubljane o temi: Narodni parki po svetu in pri nas.

Ptuj

Ljudsko univerzo smo ustanovili v našem mestu, ki je že v časih rimskega imperija bilo važno pozorišče zapadne kulture in izhodišče, odkoder se je širila v Panonijo. Za predsednika je bil izvoljen g. Stanko Canjkar, katehet na tukajšnji realni gimnaziji, podpredsednik je g. bančni uradnik Skaza, tajnica gđc. Glinskova, učiteljica na meščanski šoli in blagajnik učitelj g. Hasel. Ljudska univerza je priredila svoj prvi večer 19. oktobra v dvorani »Mladice«, ki jo je napolnilo izobrazbe željno meščanstvo, med katerim smo opazili g. okrajnega glavarja Vidica, g. župana Remca, gimnazijskega ravnatelja Kovačiča, številni zbor profesorjev in druge predstavnike inteligentnega sloja. Predaval je banovinski arhivar iz Maribora g. prof. Baš in sicer o »Ptuj v politični zgodovini Štajerske«. Začel je s politično najrazgibanejšim letom preteklega stoletja, ko so Ptujčani volili v frankfurtski Reichsrat. Prešel je potem na najmarkantnejše ptujске politične osebnosti šestdesetih, sedemdesetih in osemdesetih let, kakor so bili Božidar Raič, sodnik Herman, po rodu Nemec, dr. Jakob Ploj, dr. Žitek, dr. Jurtela; osvetlil je tudi politično delavnost znanega vodje nemstva Orniča. Ptuj je igral v politični zgodovini Štajerske veseleko zelo važno vlogo kot obrambna točka zoper prodiranje nemškega življa in kulturnega območja. Predavatelj je tudi omenil velik vpliv, ki so ga imele znane »Dogodivščine dežele štajerske« od župnika pri Mali Nedelji, Kremljca. Ptuj je tudi v času diferenciacije med liberalno in katoliško stranko nadalj ekusa! ohraniti tako zvano narodno slogo, podobno kakor na jugu Trst. Predavatelj je žel zaslužen iskreno priznanje in pohvalo poslušalcev in g. predsednik Canjkar, ki je bil uvodoma poudaril pomen ustanovitve »Ljudske univerze« za širjenje našega kulturnega obzora, je mogel zaključiti prvi večer z velikim uspehom.

Kranj

»Miklova Zala« na odru Ljudskega doma. Drevi bo v dvorani Ljudskega doma lepa narodna igra »Miklova Zala«, ki jo bi uprizorilo tukajšnje Prosvetno društvo. Igro bodo ponovili v nedeljo ob 16.

Kranju — meščansko šolo. Mestu Kranju, ki se po industriji bogato in hitro razvija in ee mora kot tujsko prometno mesto spopolnjevati v vseh ozirih, primanjkuje meščanske šole, ki bi nudila tudi delavskim otrokom poceni izobrazbo. Sedaj morajo pošiljati starši svoje otroke v meščansko šolo v Tržič in v Škofjo Loko in to večinoma z vlakom. Prepričani smo, da bo sedanji občinski svet, ki je že dokazal, da se zaveda najnujnejših potreb mesta Kranja in je storil v tem kratkem času izredno veliko in dobrobit našega lepega mesta, storil vse, da bo dobil Kranj čimprej meščansko šolo.

Kolporterja časopisov sprejme podružnica »Slovenca« v Kranju.

Višnja gora

Krekova proslava bo v Višnji gori 24. t. m. ob 3 popoldne v domu Prosvetnega društva. Na sporedu je Krekova igra »Tri sestre«, petje in govor. Vabljeni vsi!

Prihodnji mesec bo pri nas sv. misijon. Bog daj, da bi dosegel svoj namen.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Za spomin Vernih duš priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom: Foerster A.: Op. 80. »Missa pro Defunctis« za štiriglasni moški zbor, 8 din; Grum A.: »Requiem« za mešani zbor, 12 din; Hladnik Ig.: Op. 52: »Requiem« za en glas in orgle, 16 din; Hladnik Ig.: Op. 34: »Missa pro Defunctis« za triglasni mešani zbor ali za en glas z orglami, 10 din; Kokošar I.: »Requiem« za en glas in orgle, 12 din; Mav Alojzij: »Requiem« za en glas in orgle, 16 din; Premrl St.: »Requiem« za en glas in orgle, 20 din; Vodopivec V.: »Requiem« za en glas in orgle, 28 din; Vurnik M.: »Requiem« za en glas in orgle, 15 din; Premrl St.: »Usmili se me Gospode« (po koralu) za mešani ali enoglasni zbor, 25 din; Foerster A.: Sedem pogrebnihi pesmi za mešani zbor, 10 din; Grum A.: Štiri žalostinke za moški zbor, 4 din; Jobst A.: Tri nagrobnice za moški zbor, 5 din; Hafner Lovro: »Blagor jim«. Deset nagrobnice za moški zbor, 12 din; Marell F.: Dvajset nagrobnice za moški zbor (domačih in tujih skladateljev), 20 din.

Zahteve trgovcev

Dne 20. in 21. oktobra je zasedalo Orednje predstavnstvo vseh zvez trgovskih združenj v Osijeku. Zasedanja sta se udeležila v imenu Zveze trgovskih združenj v Ljubljani predsednik g. Stane Vidmar ter tajnik g. Gornik.

Po komemoraciji predsednika g. Masaryka so razpravljali najprej o vprašanju končne prepovedi dela veleblagovnic, ker preneha dosežanja tozadevnega uredba veljati dne 27. oktobra. Mnogi govorci so poudarjali škodljivo delovanje teh blagovnic za domače trgovce in zahtevali energične ukrepe za prepoved dela teh skladišč. Poslali so tozadevne brzojavke predsedniku vlade in ministru trgovine za zahtevo, da se uskladi načrt uredbe o prepovedi osnovanja in dela veleblagovnic, kakor so ga izdelale in izročile trgovinsko-industrijske zbornice.

Glede sklicanja sledečega trgovskega kongresa, na katerem bodo sodelovali po lastni pripravi tudi številni delegati bolgarskih trgovskih združenj, je bilo sklenjeno, da bo kongres v maju 1938, dočim bo mesto za kongres naknadno odredeno.

V zvezi z uveljavljanjem novega zakona o gospodarskih združenjih je predstavnstvo sklenilo naprositi pristojne faktorje, da podvržejo obdavčitvi vse navedljive konzumne zadržke, ki vodijo trgovino, prav tako kot redne trgovske obrate in da se jim vrzati vsaka podpora iz javnih sredstev.

Veliko so debatirali tudi o vprašanju socialnega zavarovanja trgovcev in je bilo sklenjeno, da vse zveze najvestneje proučijo in pripravijo potrebne referate za prihodnjo sejo Orednjega predstavnstva, ki bo v drugi polovici novembra v Novem Sadu, kjer bo orednje predstavnstvo zavzelo končno stališče glede vseh vprašanih soc. zavarovanja trgovcev. V zvezi s tem bodo razpravljali tudi o vprašanju organizacije kreditnega sistema.

Nato je predsednik Orednjega predstavnstva g. Nedeljković Savić orisal dosežanje delo zveznih

organizacij in predlog za izboljšanje organizacije dela. V zvezi s tem so razpravljali tudi o financiranju zveznega glasila »Trgovske novice« v Belgradu.

Nato so razpravljali o pobujanju krošnjarstva in je bilo delegatom priporočeno, da posamezne primere prijavijo zvezi in zbornicam zaradi konkretnih ukrepov. Nato so razpravljali o važnem vprašanju, prenehanju izdajanja dovoljenj za branjarje brez oznake predmetov, da se tako dovoljenja ne bodo dala brez strokovne izobrazbe. Ker je to v nekaterih krajih države ugodno rešeno, naj zveze in zbornice skušajo to izvesti tudi v ostalih krajih.

Glede dela tujcev in njih enovanja obratov v naši državi so soglasno zahtevali, da se v bodoče ne stavi v trgovinske pogodbe klavzule o recipročnosti, če tudi za naše državljane ne kaže, da bi se mogli nastaniti v pogodbenih državah.

Z ozirom na začetno akcijo delavskih organizacij, da se skrajša čas med odpiranjem in zapiranjem trgovin kakor tudi delovni čas trgovskega osebja in da se v zvezi s tem izpremeni obstoječa uredba iz l. 1929, je bilo sklenjeno, da ne bodo trgovci pristali na nobeno skrajšanje delovnega časa, ker bi v protivnem primeru bili poslodajci prisiljeni reducirati del osebja, kar bi imelo nasproten efekt.

Ob objavi pravilnika za poslovanje odbora za kontrolo drž. dohodkov, po katerem imajo organi tega odbora neomejeno pravico vpogleda v trgovske knjige v vseh gospodarskih podjetjih, je bilo sklenjeno obrniti se na finančno ministristvo s prošnjo, da se delo tega odbora kakor tudi pravilnik prilagodi obstoječim odredbam o pregledu trgovskih knjig.

Vsi sklepi so bili sprejeti soglasno in je vladal za vsa razprava med prisotnimi največji interes, kot posnemamo iz službenega obvešila o tej seji.

Rudarska in topilniška proizvodnja v septembru

Objavljeni so podatki o rudarski in topilniški proizvodnji meseca septembra 1937, katere v naslednjem navajamo, obenem pa tudi za primerlo podatke za julij 1937 in avgust 1936 (julij 1937 v oklepajih):

Črni premog 39.185 (39.451), rjavi premog 306.976 (313.709) ton, lignit 82.133 (88.804), železna ruda 52.879 (60.580), boksit 40.275 (54.667), pirat 12.922 (13.154), bakrena ruda 55.800 (55.960), svinčeno cinkove rude 71.977 (68.238), kromove rude 5.512 (7.227), koncentri: kromovi 1.228 (953), svinčni 8.384 (7.122), cinkovi 6.948 (7.209).

Topilniška proizvodnja: železo 4.372 (4.019) ton, zlato 58,9 (64,07) kg, baker 3.038 (3.938), evinac 258 (338), cink 391 (406), srebro 17,4 (18,4) kg.

Gospodarstvo v mariborski okolici

18. oktobra 1937.

Slabo ali skoraj nič organizirani gospodarji v okolici do 20 km so skoraj popolnoma odvisni od mariborskega trga. To se izredno opaža sedaj, jeseni, ko so prideliki večinoma spravljani, le zeljne glave, v kolikor so jim priznane gosenice, še posebej samevajo na jesenskih njivah. Najvažnejši pridelek našega kmetja, krompir, je spravljen. Oglašajo se redki kupci in ga plačujejo po 55 do 60 par kg. Dokler je bil krompir po 1 din za kg, so kmetje dobro živeli; bil jim je to, kar Savinčanom himeli. Danes pa vsi vemo, da komaj životarijo in da tu in tam dolgovijo potlačijo, uničijo nekoč dobrega posestnika. Na razpolago je mnogo »belega« in »rdečega« krompirja. (Zanesljivi kupci naj se obrnejo na Gosp. združenje v Sv. Marjeti, p. Rače.) Zitne cene so poskočile in so kmetje v poljetu, ko sicer ni bilo dohodkov, a prodajo odvisnega žita poplačali najhujše potrebe. Enako se je dvignila cena živini in jo pridno redijo, bodisi za plem ali za zakol. Ze je dospela druga anuiteta, pa še mnogi za prvo niso bogve kaj dali. Lani so ljudstvo begali politični nasprotniki itd., da se bo uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov spremenila, letos pa čakajo vsi na pozno jesen in zimo. Krompir, pitana živina, svinje, to jim bo dalo glavne dohodke. — Radi pomanjkljive organizacije so si pa kmetje mnogih težav sami krivi: zelje, jajca in še mnogo drugega nam privlačijo Hrvati iz Medmurja, kmet pa ne nastopi proti njim v skupni »fronti«. Da so drobne stvari vedno po tako nizkih cenah, to delajo mnogokrat le brezvestni prekupčevalci. Mleko, ki bi samo marsikoga rešilo, imajo v rokah največ prekupčevalci, ki ga na kolesih po 40—80 l privlačijo v Maribor dnevno. Zunaj ga plačujejo po 0,75 din. prodajajo ga pa po 2 din in, kakor je dognalo tržno nadzorstvo, prodajajo

tudi vodo. Urejena mlečna organizacija bi Mariborčanom dala higienično mleko, kmetom pa stalne dohodke. Spomladanski nastop mlečnih producentov le zato ni uspel, ker niso bili dovolj organizirani in združeni. Ob priliki, ko bo občni zbor Kmečke zveze za levi breg in ustanovni za desni breg (v nedeljo, 24. oktobra ob 9), je potrebno poudariti vsaj našete težave okolice. — Upajmo na boljše čase!

Dve pezeti

Španska vojna je razdelila tudi v valutnem oziru Španijo v dva dela. Imamo dve pezeti: valencijsko in salamanjsko. Franco je izdal dne 13. novembra 1936 odlok, po katerem valencijska peza ni več v veljavi na njegovem španskem ozemlju. Uvedel je tudi obvezno žigosanje. Tako vidimo tudi na svetovnih borzah v kolikor še trgujejo s pezetami dve notici za pezeto. Najbolj značilna in važna je notacija pariške borze, kjer notirata obe vrsti pezete. Naslednje notacije nam kažejo v frankih, koliko velja ena in druga peza.

Valencijska: julija 1936 2,07, septembra 1936 1,40, marca 1937 0,54, maja 1937 0,67, junija 1937 0,46, sredi oktobra 0,60.

Salamanjska: 13. novembra 1936 1,40, marca 1937 0,70, sredi oktobra 1937 1,25.

Tečajne razlike so velike od dne, so pa vedno v zvezi s položajem na bojiščih. Septembra 1936 je padel Badajoz v Francove roke, maja letos pa so se poznale posledice zmage nasprotnikov pri Guadalarami, potem se zopet pozna kapitulacija Bilbae.

Seveda pa prave slike ne moremo dobiti, ker ne vemo, koliko je katera stranka posegla k najlažjemu načinu financiranja vojevanja: k tiskanju bankovcev. Gotovo pa se obe stranki tega prav v obilni meri poslužujeta. Vse zlati zaklad bivše Španije je v rokah valencijske vlade. Znašel je julija 1936 2,202 milj. pezeta, na koncu leta 1936 1,600 milj., za sredo oktobra pa cenil Miguel Samper, kot posnemamo iz dunajskega lista »Wiener Wirtschaftswoche« na 975 milj. pezeta. Seveda pa to praktično ne pomeni dosti, ker valencijska vlada ne da zlatu za vzdrževanje tečaja svoje pezete. Če je Francova peza boljše, je to pripisovati dejstvu, da je promet z inozemstvom v Francovih pokrajinah živnejši in izkazuje aktivno trgovsko bilanco z izvozom surovin.

Prav znatno trgovino ima Francova Španija z Nemčijo, ki je tudi aktivna za Španijo. Zadnja trgovinska pogodba Franca z Nemčijo, ki je stopila v veljavo 1. avgusta letos, kaže da je Berlin svojo pomoč Francu tudi že trgovsko izkoristil, saj je kontrola vsega trgovskega prometa z Nemčijo bolj v nemških kot v španskih rokah. Slabša je trgovina z Italijo, kar pa je deloma pripisovati dejstvu, da Italija že prej ni prihajala toliko v poštev kot kupec španskih proizvodov.

Zaloge zlata

Po podatkih statističnega mesečnika Zveze narodov v Ženevi (zvezek za oktober) so znašale zaloge zlata pri emisijskih bankah v svetu brez Rusije, Italije in Španije na koncu septembra letos 13.460 milij. dolarjev, dočim so znašale na koncu junija 13.516, konec decembra 1936 pa 12.801 milij. dolarjev.

Po posameznih državah se je zlato zaklad emisijskih bank razdelil sledeče (v milij. dolarjev stare paritete, v oklepajih navajamo podatke za junij 1937):

Južna Afrika 112 (119), Kanada 111 (111), USA 7.521 (7.275), Argentina 238 (238), Indija 162 (162), Japonska 154 (261). — Evropa: Belgija 349 (369), Francija 1.435 (1.608), Holandija 509 (501), Anglija 1.597 (1.593), Švedska 144 (143), Švica 362 (375) itd. Našteli smo samo države, katerih zlato zaklad v emisijskih bankah presega 100 milijonov dolarjev. V naši državi znaša zlato zaklad emisijske banke 30 milj. (30), Avstriji 27 (27), Bolgariji 13 (13), Madžarski 15, Grčiji 14, Turčiji 17 in Čehoslovaški 53 (54) milij. dolarjev.

Če pa upoštevamo še devizne zaklade, dobimo za tretje četrtletje naslednjo sliko: Avstrija 142 (100) milij. šilingov, Bolgarija 295 (362) milij. levov, Francija 312 (1.040) milij. frankov, Madžarska 58 (54) milij. pengov, Poljska 35 (32) milij. zlatov, Švedska 1.014 (907) milij. kron, Švica 405 (66) milij. frankov, Čehoslovaška 390 (382) milij. kron. Iz tega je razvidno, da se je v vseh državah devizni zaklad znatno povečal v zadnjih treh mesecih. V naši državi so znašale v naši Narodni banki devize izven podlage dne 30. junija 1937 880,36 milij. din, dne 30. septembra pa 712,3 milij. din, dne 15. oktobra pa samo še 661,9 milij. din. Zmanjšanje znaša v treh mesecih in pol nad 220 milij. din, približno toliko kot je znašala kupnina za znano vžigalčno posojilo, katerega smo odkupili po izjavi finančnega ministra za 215 milijonov dinarjev.

Novi tečaji za turistično lito. V oktobru so bili določeni novi tečaji za turistično lito, ki so naslednji: Avstrija 100 lir 25,40 šil., Belgija 28,15 pes. Danska 21,55 kron, Finska 217,50 mark. Francija 145 frankov, Anglija 104 lire za funt šterling, Luksemburg 112,60 frankov, Portugalska 105,90 eskudov, Holandija 8,65 gold., Švica 20,80 šv. frankov, Švedska 18,6 kron, Argentina 15,75 peza, Kanada 4,75 dol., severnoameriške Zedinjene države 4,75 dol., Egipt 0,987 eg. funta, Južna Afrika 103,10 lire za funt, Palestina 109,90 lire za funt in Sirija 7,25 piastrov.

Izvoz masti in slanin. Od 1. januarja do 19. oktobra letos je znašal izvoz masti 568 vagonov, od tega v Nemčijo 300, CSR 144, Angliji 104, ostale države 20 vag. Nadalje smo izvozili v tem razdobju letos slanin 137 vagonov, od tega v Nemčijo 60, CSR 37 in Italijo 37 vagonov.

Borza

Dne 22. oktobra 1937.

Denar

V zasebnem kringlu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu na 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani malenkostno narasel na 8,71—8,81, v Zagrebu je popustil na 8,685—8,785, v Belgradu pa zopet narasel na 8,6943—8,7943.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29,55—30,25, v Belgradu 29,50—30,20.

Italijanske lire so nudili v Belgradu po 1,84. Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13,80—14. — V Zagrebu so nadalje beležili za sredo novembra 13,70—13,90, za konec novembra 13,65—13,85, za sredo decembra 13,58—13,78.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.291.478 dinarjev, v Belgradu 5.570.000 din. Efektni promet je dosegel v Belgradu 350.000 din.

Ljubljana — tečaji s primom.

Amsterdam 100 h gold. 2392,67—2407,26
Berlin 100 mark 1735,53—1749,41
Bruselj 100 belg 720,45—734,51
Curih 100 frankov 986,45—1003,52
London 1 funt 218,96—216,02
New York 100 dolarjev 4296,91—4333,22
Pariz 100 frankov 148,22—147,65
Praga 100 kron 151,24—152,34
Trst 100 lir 226,75—229,83

Curih: Belgrad 10, Pariz 14,71, London 21,495, New York 433,91, Bruselj 73,25, Milan 22,83, Amsterdam 240,—, Berlin 174,25, Dunaj 80,40 (81,80), Stockholm 110,825, Oslo 108, Kopenhagen 95,975, Praga 15,18, Varšava 82,—, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsinkfors 9,50, Buenos-Aires 129,50.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. posojilo 94—96, agrarji 53,50—54,50, vojna škoda promptna 415—416, begl.

NEMOGOČE!

toda z **Bronhi** BONBOM
preprečiti KAŠEL
MOGOČE JE!

obveznice 77,50—78,50, 4% sev. agrarni 51—53, 8% Blerovo posojilo 94—96, 7% Blerovo posojilo 85—85,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—100,75.

Zagrebi: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 94 denar, agrarji 53,50 denar, vojna škoda promptna 416—418 (419), za konec decembra 415 denar, begluške obveznice 77,50 denar, dalm. agrarji 75 denar, 4% sev. agrarji 52,50 denar, 8% Blerovo posojilo 94—96, 7% Blerovo posojilo 85—85,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—101, 7% stab. posojilo 86 denar. — Delnice: Narodna banka 7,400 denar, Priv. agrarna banka 208—215, Trboveljska 225 denar, Osj. sladk. tov. 150—180, Dubrovačka 435—440 (440), Jadranska plova 410—440, Oceania 275 denar.

Belgrad: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 94,25—95 (94), agrarji 53,50—54, vojna škoda promptna 416,25—417,25, za konec decembra 416,50—417 (416, 416,75), begluške obveznice 78,25—78,50, dalm. agrarji 76,25—76,75 (76,25), 4% severni agrarji 54 denar, 8% Blerovo posojilo 94,25—95, 7% Blerovo posojilo 85,50—85,75, 7% posojilo Drž. hip. banke 100,25 denar. — Delnice: Narodna banka 7,520—7,550, Priv. agrarna banka 213 denar.

Dunaj. Prijazna tendenca je ostala tudi danes v splošnem ohranena. V kulisi se je večina papirjev ucvrtila. Nekaj več zanimanja je bilo za papirje električne industrije, ki so izkazali večji dvig. V ostalem so bile izpremembe majhne. V zagradi je bilo malo posla, pretežno so bili tudi tu tečaji višji. Večje izpremembe izkazujejo le posamezne vrednote. Beležili so (v oklepajih večerajnji tečaji): Don.-sav.-jadr. 62,50 (62,50). — Delnice: Creditanstalt-Bankverein 264,50 (265), Länderbank 68,40 (67), Narodna banka 163,50 (163,50), Graz-Köflach 26 (26), Stieg 26,90 (26,70), Siemens-Schuckert 147, Stewag 28,60 (28,50), Magnesi 87,25 (86,50), Alpine 45,25 (44,70), Berg-Hütten 580 (590), Rima Murany 87,25 (87), Steyr-Daimler-Puch 228,50 (227,25), Leykam 68,50 (68,50), Semperit 80,50 (80,10).

Žitni trg

Novi Sad: Oves bč. srem. slav. 128—130. — Moka bč. ban. og. 270—280, 250—260, 230—240, 210—220, 170—180; št. 8 neizpremenjen; srem. slav. og. 267,50—277,50, 247,50—257,50, 227,50—237,50, 207,50—217,50, 170—180; št. 8 neizpremenjen. — Fižol bč. srem. beli brez vreče 2% 202—204, srem. beli brez vreče, ladja 207—209. — Tend. neizprem. Promet srednji.

Sombor: Pšenica: bč. in ban. okolica Sombor 176—178; srem. iste. Ostala pšenica neizprem. — Oves bč., srem. slav. 120—125. — Koruza: bč., srem. 105—107, bč. bela ne notira, bč. nova, sušena 95—98. — Fižol: bč. beli 2% 202—207. Tend. neizprem. Promet 51½ vg.

Proizvodnja zlata. V prvih 9 mesecih letos se je produkcija zlata v naši državi povečala v primeri s prvimi 9 meseci lani od 482.852 gramov na 574.980 gramov, produkcija v borskih rudnikih pa je padla od 1.521 na 1.464 kg, tako da je skupna produkcija zlata v naši državi narasla od 2.004 na 2.039 kg.

Živina

Cene živine v Ptuj na živinskem sejmu dne 19. oktobra t. l. I. in v avniškem sejmu dne 20. oktobra t. l.: 100 kg žive teže od 5—5,75 din, biki kg žive teže od 4,50—5 din, junci kg žive teže od 4—4,50 din, krave kg žive teže od 3,50—5,50 dinarjev, telice kg žive teže od 4—5,25 din, teleta kg žive teže do 6 din, konji obojega spola komad od 500—4500 din, zrebata obojega spola komad od 1100—2200 din, prašiči komad od 60—120 din, pršutarji kg žive teže od 6—6,75 din, plemenske evinje kg žive teže od 5,80—6,25 din, debele evinje kg žive teže od 7—7,50 din.

Kulturni obzornik

R. Rakuša: Esperantska slovnica

Založil klub esperantistov v Ljubljani, 1937, str. 151.

Ljubljana živi že nekaj časa pod vtisom velike esperantske propagande, ki nam pripravi tla za dostojen sprejem delegatov svetovne esperantske zveze na kongres, ki je že sklican za drugo leto. Zato so zdaj ljubitelji tega mednarodnega umetnega jezika, ki je doslej izmed vseh tovrstnih poizkusov pokazal že največ življenjske sile, izdali zopet novo slovnico, da bi se moglo čim več Slovencev seznaniti z njim. Slovenci veljamo že od nekdaj za narod jezikoslovcev, in v resnici beležimo v svoji zgodovini celo tudi dva samostojna poizkusa, iz lastnih moči ustvariti svetovni pomožni jezik. Pred kratkim smo v naši rubriki opozorili na Skrabcevo poizkus jezika »Eulalijs«, o katerem pa se svetovna kritika ni izrekla najlaskavejše (na pr. Rus Drezon). S tem problemom, ki ga je krstil za »babilonsko uganko«, se je pečal tudi Mariborčan Ertl, pa tudi ni našel zadovoljivega uspeha. Še vedno in vedno se na vseh krajih sveta pojavljajo nove tvorbe umetnega jezika. Tudi v Jugoslaviji (Sarajevo) se je pred leti pojavil podobni pokret in v rokopisu leži — kakor je nam znano — jugoslovanska zamisel enotnega slovanškega svetovnega jezika, o katerem se baje priznani slavisti ne izražajo več ironično, temveč ga smatrajo za ustvarljivo možnost. Vse to je dokaz, da je ideja o dveh jezikih — enem materinem, ki naj ga vsakdo ljubi in skuša ustvarjati v nem vse najlepše ter — drugim svetovnem, pomožnem, ki naj služi samo za sporazumevanje med narodi, še vedno živa ter spada med tista prizadevanja, kakor na pr. enotna svetovna industrializacija, v bistvu vsak tak jezik vendarle ostane mrtev,

ker je — po našem mnenju — le kot suh cvet, ki nima več svojega organskega življenja, temveč je ves stiliziran in pripravljen samo za posredovanje, ne pa za ustvarjanje jezikovnih vrednot, ki rastele iz živiga jezika. Toda kot pomožni svetovni jezik ima svoj veliki trgovski in kulturni pomen. Zdi se, da si esperanto osvaja svet. Slovenci smo dobili slovnico esperanta že l. 1910 (Lj. Koser), pozneje pa še dve (P. Golobič 1924 in F. Dobravac 1928), zdaj pa še tretjo, ki jo je spisal R. Rakuša, dipl. učitelj esperanta in član »Lingva komitato«. Ta poučaja v svojem uvodu, da se je držal najmodernejših metode, ki stavi za osnovo pouka berilo. Priredil je kakih 600 esperantskih besednih koronov, kar vsekakor zadostuje za poznanje najvažnejših esperantskih besed. Učbenik je namenjen predvsem šoli, raznim tečajem pa tudi posameznikom.

Dr. P. Strmšek: Lemberg in Sladka gora. Izdalo in založilo Celjsko muzejsko društvo, strani 81, 8 din. — Dr. Strmšek, ki je že lani napisal zgodovino Medvedjega sela, ki ga je tudi izdalo Muzejsko društvo v Celju, je v tej knjižici opisal zgodbe dveh drugih krajev v okolici Celja, namreč trga Lemberg pod Dolgo goro in župnije Sladka gora, ki spada zdaj pod občino Šmarje pri Jelšah. Opis Lemberga obsega prvih 21 strani ter ima dve prilogi: stari pranger v trgu, ki naj pričra, da je trg imel svoj čas sodno oblast ter magistrata z roko pravice, dokaz svobodne trgovine. Iz spisa spoznamo postanek Lemberga ter njega pomen za celjskih grofov, njega pravice in gospodarski značaj razvoj šolstva župnije, pa tudi o lemsker gradnji itd. Draga polovica pa je posvečena znani romarski cerkvi Sladki gori (ki ni »sladka«, temveč »slatinska gora«!) pri Lembergu. Strmšek opisuje najdenje slatine na tem kraju, legendo o čudežu kar je imelo za posledico, da so na tem kraju zidali kapelico, pozneje v 18 st. pa cerkev, posvečeno Mariji, brez madeža spočiti. Pri tem opozarjam, da je stavec parkrat pomešal letnice,

govoreč na več mestih o l. 1845, drugič pa 1745! (str. 24—25). Pisec govori o zidanju svetišča, o llovčevih slikah, važnih za zgodovino slovenskih narodnih noš, ter o razvoju fare in šole. — Knjižica ima svoj pomen za popularizacijo vednosti o lokalni zgodovini ter bi bila dober donesek k večji knjiži o zgodovini celjskega okraja, o kateri bi želeli, da je s časoma oskrbi prav Celjsko muzejsko društvo. Mislimo namreč, da je prav to naloga pokrajinskih muzejev: zbirati gradivo za lokalno zgodovino ter jo širiti med najširše kroge. Oblasti in šole naj pa tako delo podpro, ker bolj kot kaj drugega morejo utrditi ljubezen do domačega kraja.

Beleške iz srbskohrvatske literature. Pred kratkim časom je izšla v Belgradu obširnejša študija o najvidnejšem srbskem kritiku našega stoletja, Jovanu Skerliću. Napisala jo je Vukosava Milojević za šestdesetletnico njegovega rojstva. Priznati je treba, da je Skerlić za svoj čas veljal za človeka, ki je imel vodilno besedo v srbski književnosti vse do svoje zgodnje smrti (umrl je komaj sedem in trideset let star). Bil je nemirne narave, šolal se je na zapadu, predvsem v Franciji. Hotel je veljati za neomejenega gospodarja in edinega pravovernega tolmača v književnosti, v kateri se je udeleževal, pa je zato razumljivo, da današnji čas že s precej kritičnega zornega kota motri njegovo izsledke. Reči je treba, da ni imel pravega odnosa do lepe književnosti kot celote. Bil je zgodovinar, a ni bil estet. Odtod toliki nesporazumi, nerazumevanja, zapostavljanja, napačne klasifikacije v njegovih spisih. Zlasti je bil malo kristopen pesništvo. Ni pravilno ocenil več vplivnih srbskih pesnikov, tako nekateri starejši (Djura Jakšić), kakor tudi mlajši (Rakić, Dučić, Luković itd.). Razen v književnosti se je udeleževal tudi politično. Zanimala ga je družba, odtod tudi njegovo pretežno nagnjenje k realizmu. Bil je preveč razumsko orientiran, zato ni mogel priti v tesnejše stike s književnimi predstavniki severnjakov, zlasti ne z Rusi in Skandi-

navci. Vendar je kljub vsemu temu treba priznati veliko vrednost njegovemu delu. Bil je ploden kakor še noben srbski kritik in književni zgodovinar (to je predvsem bil) pred njim. Postavil je temelje srbski književni zgodovini. Saj so njegove monografije še dandanašnji najpogostejša uporabna literatura za študij srbske književnosti. Študija Vukosave Milojević je napisana objektivno in pomeni do danes splot najboljše razpravo o Skerliću, kar jih poznamo.

Razen »Srpskega knj. glasnika« in nedavno obnovljene »Mislic« edina belgrajska književnokulturna revija »Život i rad« je po nekaj mesecih zopet začela redno izhajati. Novi urednik je dr. Arsić.

V znani seriji »Školski pisci«, ki jo je pred leti redno izdal Geza Kohn v Belgradu in ki je nekam zastala, se je te dni pojavila nova knjiga z naslovom »Odabrani listovi Jovana Stije Popovića« (I. knjiga) kot spomin na stoletnico njegove najbolj znane komedije »Kir Janjac«. Knjigo je uredil dr. Ljubomir Petrović. V prihodnji (25. knjigi »Školskih piscev«) izidejo izbrana dela Lukijana Mušićkega.

Znana »Srpska trilogija« Stevana Jakovljevića, ki obsega čez 1000 strani, izide v kratkem v československem prevodu v založbi »Društveni prace« v Pragi. Delo je prevedel lektor za češki jezik na belgrajski univerzi dr. Otokar Kolman, ki je predlaskim prevajal tudi znani Čosićev roman »Pokošeno polje«.

Državna štamparija v Belgradu je izdala na nekaj čez 800 straneh dr. Karla Neja »Uvod u istoriju muzike« v prevodu Stane Djurić-Klein. Knjiga je izdana v dobri opremi in stane 60 din. Živojin Perić je izdal v Ženevi pomembno brošuro »La Société des Nations ou l'Anarchie européenne«.

</

410 letnica velikega Španca:

Cervantes - pisatelj Don Kihota

Letos obhaja Španija 410-letnico rojstva velikega sina španskega naroda, velikega pesnika in vojaka, kateri je že pred 410 leti v sebi združeval vse značilne znake pravega ponosnega Španca. Ta mož, čigar spomin obhaja ne le Španija in špansko govoreči svet, ampak ga slave vsi kulturni narodi, je don Miguel Cervantes de Saavedra. Kot sin obubožane plemenitaške rodovine se je rodil oktobra meseca leta 1547 v Alcadi de Henares. Že v mladih letih je poskušal pisati pesmi in igrokaze, kar pa mu seveda ni prineslo niti denarja, ki ga je tako potreboval, niti slave. Zato se je naveličal pisanja ter je stopil v službo tujih držav kot vojak-najemnik. Začel je živeti nevarno življenje pustolovca, kakršnih je bila tista doba tako polna.

Cez nekaj časa je prišel v Italijo, kjer je pri kardinalu Aquaviva dobil službo komornika, kar pa mu ni ugajalo, ker je bilo to življenje zanj preveč mirno. Zato je kmalu stopil v službo vojvode Antonija Colonskega, s katerim je šel skupaj na nesrečno vojno zopet Ciper, ki so ga takrat imeli v svoji oblasti Turki. Takrat je bilo sredozemsko vprašanje prav tako pereče, kakor je zopet danes. Pod poveljstvom junaškega vojskovodje don Juana d'Austria se je pozneje udeležil tudi slavne bitke pri Lepantu, 7. oktobra 1571, kjer je bila potolčena turška pomorska sila. V tej bitki, v kateri se je junaški Španec hrabro boril, je izgubil svojo levo roko. Strel mu jo je odnesel.

Sedaj je bil sicer invalid, toda njegov podjetni duh zaradi tega ni prav nič klonil. V družbi nekoga markiza de Santa Cruz je potoval v Tunizijo v Severni Afriki, nato pa v Italijo. Tukaj sta se z bratom Roderigom domenila, da se vrneta na

Špansko. Ukrcala sta se na ladjo, ki je vozila v njuno domovino. Toda v bližini otoka Majorea je ladjo 5. oktobra 1575 napadla gusarska ladja, jo zajela ter vso posadko in popotnike odvedla v tu-nezijsko sužnjost. Tako je slavní junak postal suženj nekega Hasan age v Tunisu. Ta Hasan pa je s krščanskimi sužnji grdo ravnal. Nazadnje pa je rodovina Cervantes, dasi revna, le zbrala od vseh strani toliko denarja, da so Miguela mogli odkupiti od Hasan age. Ker pa je Hasan nazadnje zahteval še več, kakor je vsa rodovina zmogla, so priskočili na pomoč redovniki reda Svete Trojice ter so dali, kar je še manjkalo. Tako se je Cervantes po dolgih blodnjah vrnil domov v Španijo leta 1580. Ker pa je bil sedaj še bolj reven kot poprej, se je udeležil vojne zoper Portugalsko, da bi si tukaj kaj zaslužil.

Ko se je vrnil iz vojne domov, je sedel za mizo ter zopet začel pisati. Spisal je pastirski igrokaz »Galateja«. Ta je silno navdušila ženski svet. Mlada plemkinja donna Catalina de Palacios Salazar y vos Mediano se je celo tako navdušila za to igro, da se je kar do ušes zaljubila v pisatelja. In Cervantes je šel ter se s to plemkinjo, ki je po svojem dolgem naslovu toliko obetala, oženil. Toda priženil ni nič, ker je dekle bilo revno, dasi je bila njena rodovina silno slavna. Tako se je potem zgodilo, da je bil ta zakon vedno v gmotnih stiskah, razen prav na koncu njegovega življenja. Cervantes je dobil razne službe, s katerim pa ei ni kaj prida mogel od pomoči. Postal je oskrbovalec španske južne armade, pozneje je postal davčni zakupnik in izterjevalec. Ker pa je bil lahkomišeln ter je nekoč pri reviziji manjkalo precej denarja, so ga vtaknili v ječo.

V ječi pa je Cervantes spisal svoje najslavnejše delo »Don Kihota«, ki ga še dandanes po vsem svetu prebira mlado in staro. Don Kihot mu je prinesel mnogo slave, toda denarja pa ne. In tega je Cervantesu najbolj manjkalo. Uspeh njegovega slavnega dela je bil velikanski: v petih dveh letih so ga prodali 30.000 izvodov, kar je za tedanje razmere ogromna številka. Od vsega tega pa pisatelj ni imel kaj prida dobička. Roman so začeli prevajati v vse evropske jezike, pisatelj pa je ostal revež. Proti koncu svojega življenja je živel v Madridu, kjer so se leta 1712 začeli zanimati zanj nekateri premožni ljudje ter so mu lajšali bedo. Tako je, podpiran od dobrih ljudi, preživel zadnja leta svojega življenja ter umrl v Madridu leta 1616.

V svoji oporoki pa je veliki Španec zapisal tele značilne besede: »Lahko rečem o sebi, da sem prvi v kastilekem jeziku napisal nekaj pomembnejšega ter s tem počastil in proslavil svojo domovino...« — Možu, ki je v revščini umrl, je bilo najlepše to, da je svojo domovino s svojim delom etoril bolj slavno.

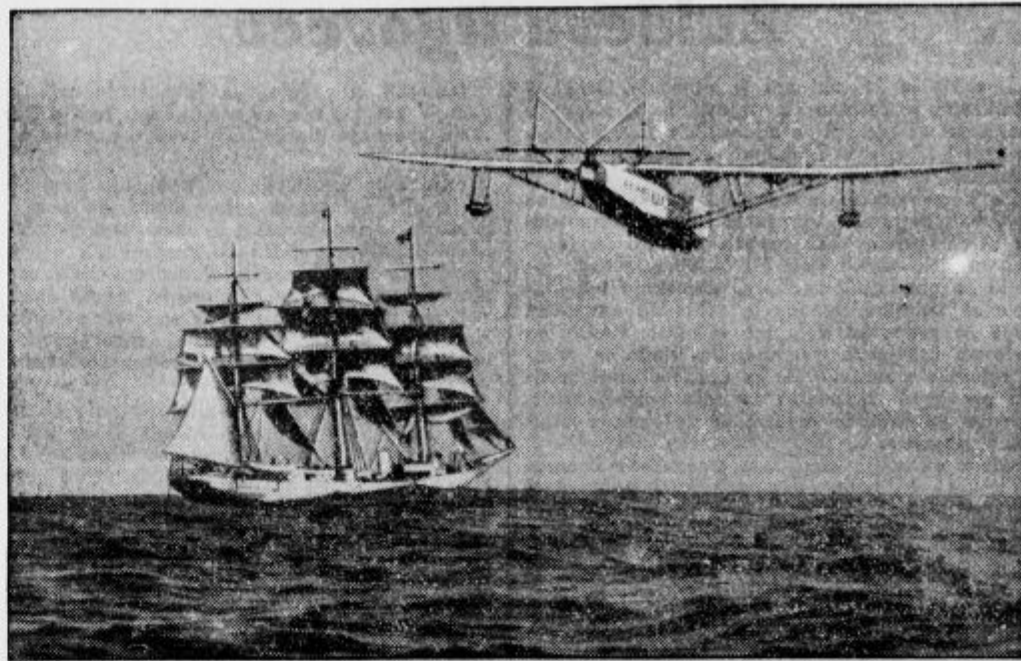
Vojskovanje ne more biti strašnejše

Predavanje angleškega profesorja o načinu bodočega vojskovanja

Dne 20. oktobra je v Londonu v znanstveni družbi Royal United Service Institution pod predsedstvom maršala sira Montgomery-Massingbergha predaval angleški profesor I. B. S. Haldane o znanosti in načinu bodočega vojskovanja. Med drugim je takole dejal:

O vojskovanju v prihodnosti nekateri razširjajo razne nemogoče govorice. Med drugim trde, da bo prihodnja vojska pokazala še hujša eksplozivna sredstva, kakor pa jih uporabljajo sedaj. To pa je navadna neumnost, ker sploh ni mogoče, da bi kdo mogel izdelovati razstreliva, ki bi bila močnejša, kakor pa so sedanja. Prav tako nikakor ni mogoče izdelovati hujšega strupa, kakor pa je takozvani gorčični plin. Ta plin so poznali že leta 1886, porabljali pa so ga začeli šele leta 1917. In vendar ves ta čas niso mogli iznajti nič bolj strašnega, kakor pa je ta plin.

Profesor Haldane je nato govoril o vojskovanju s mikrobi, ki naj razširjajo nalezljive bolezni med sovražnikom kakor tudi med njegovim civilnim prebivalstvom. Toda tako vojskovanje ne more imeti posebnega uspeha. Teoretično je sicer kaj lahko mogoče iz letal raztresati nad sovražno de-

Nova in stara doba sta se srečali: Sredi morja sta se srečala najmodernejša orjaška letalo »Panamerišké družbe« ter stara jadrnica »Bermuda Clipper«, ki že sto let vozi tovore med Bermudskimi otoki in Newportom.

Kraljica Palmovih otokov

Zadnja, kolikor toliko samostojna država na otokih Južnega morja je Tonga, kateri vlada kraljica Salote. Ta pristna južnomorska rjava kraljica je te dni prispela v avstralsko mesto Sidney na obisk. Ko je njen oče Tubou II. leta 1917 umrl, je izročil vladavo svoji tedaj 18 let stari hčerki Saloti, ki pa je pokazala toliko vladarskega smisla, da je iz svojih 100 Palmovih otokov napravila pravo srečno državo, kakršne najbrže nikjer drugo nima svet.

V državi Tonga ni ne bogastva ne revščine, ker je tako urejeno, da za vse, kar državljani potrebujejo, skrbi občinsko občestvo. Vsak izmed 20.000 Togancev zna pisati in brati, ker imajo izvrstne šole. Država sama ne pozna nobenih državnih davkov, zato so tudi davki kaj malenkostni. Na drugi strani pa imajo državljani vsak zase velike prostosti, tako da ne čutijo nobenega pritiska od strani kake oblasti.

Ker je kraljica zelo pobožna ženska, je v svojih postavah, katere je izdala, poskrbela, da se v vsej državi nedelja natančno in vestno posvečuje. V tem oziru je kraljica nenavadno stroga. Kraljica je bila vzgojena v angleškem zavodu na Novi Zelandiji, zato se drži tudi nekaterih angleških navad. Tako

zahteva, da se mora praznovati tudi sobota, kakor jo praznujejo Angleži. Zato tudi v njenem kraljestvu v soboto nihče ne sme kaj delati ali igrati. Kraljica seveda izvrstno govori angleški jezik ter je sploh zelo izobražena. Zato pa med svojimi državljani pospešuje civilizacijo, katere se je med njenim vladanjem res zelo razširila. Dasi se kraljica strogo drži šeg in navad svojih prednikov ter je v tem pogledu prava nacionalistka svojega naroda, vendar v krogu svoje družine doma živi do-cela evropsko življenje. Kraljica ima lepo palačo, v kateri prebiva s svojim možem ter s svojimi tremi otročiči.

Nov olimpijski znak za olimpiado, katere bo leta 1940 v Tokiu na Japonskem. Na razpisani natečaj za olimpijski znak je prišlo japonskemu olimpijskemu odboru 12.113 načrtov, med katerimi je tale dobil prvo nagrado.

Krščanstvo v Mandžuriji

Na ogromnem ozemlju, ki se zanj bijejo krave bitke še sedaj, je mnogo krščanskih misijonov, katere tamkaj vzdržujejo različni evropski narodi. V Mukden in Kirinu je sedež francoskih misijonov, v Fušunu ameriških, v Lapingkaju kanadskih, v Jenkiju imajo svoj sedež nemški misijonarji, v Ciekarku švicarji, v Ilanu Avstrijci, v Džeholu pa belgijski misijonarji. Vseh teh misijonarjev teža naloga pa je, da morajo v stalni smrtni nevarnosti in v hudih telesnih naporih potovati po tej silno razsežni deželi, ki šteje 30 milijonov duš, ter med njimi razširjati Kristusov nauk.

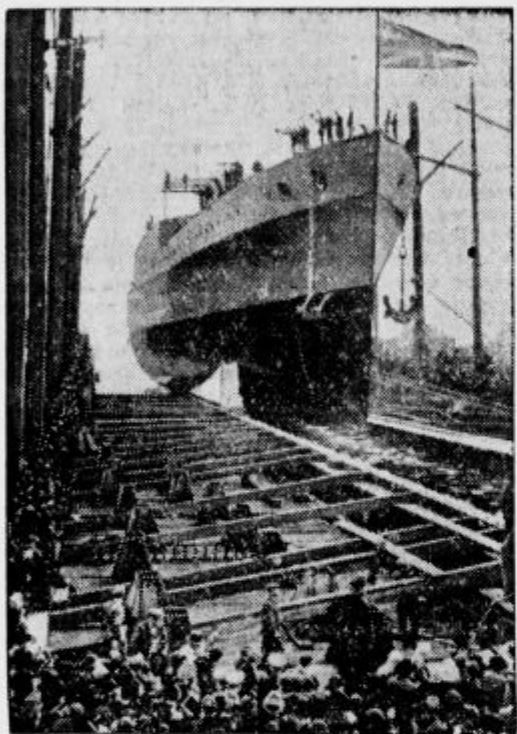
Prvi apostolski vikariat je v Mandžuriji ustanovil leta 1838 papež Gregor XVI. ter ga izročil v upravo francoskim misijonarjem. Mesto Kirin, ki je za budiste velika romarska božja pot, ima veliko katoliško cerkev, škofovski sedež ter duhovsko semenišče.

Ker je ženo pretepal, iz službe!

Varšavski sodniki so te dni obravnavali zanimiv slučaj ter izdali potem tudi zanimivo razsodbo. Trgovski pomočnik je tožil svojega prejšnjega gospodarja, ker ga je ta brez pravilne odpovedi in roka odpustil iz službe, ter zahteval od njega odškodnino. Gospodar pa je pred sodniki navajal, da je svojega uslužbenca odpustil iz službe zato, ker je zvedel, da grdo pretepa svojo ženo. Na ta zagovor gospodarja, ki je bil dokazan in utemeljen, je sodišče razsodilo, da je bil gospodar pri tem odpustitvi svojega pomočnika, ko je zvedel, da pretepa ženo. Človek, ki svojo ženo pretepa, kaže surov značaj. Takega človeka pa ni prisljhen imeti v službi. Zato ga je upravičeno odpustiti iz službe takoj, ko je zvedel za njegovo surovost.

»Kmalu bo tako dolga, da bova po njej lahko ušla.«

Nova angleška 9000-tonska križarka, ki je bila v Devonportu spuščena v morje ter krščena na ime »Glocester«. Križarka bo imela hitrost 32 vozlov na uro ter bo oborožena z 12 topovi.

Malenkosti o velikem možu

Masarykov pisec Karl Čapek pripoveduje v svojih anekdotah o pokojnem Masaryku te-le zanimivosti:

Njegova obleka. Najrajši je nosil škornje. »Zato, da mi jih ni treba šele zavezovati in zapenjati,« je dejal. »Enega na levo, drugega na desno nogo, smuk, pa sem že napravljen. Kakor kmetje pri nas doma na Slovaškem: Mati, dajte mi kučmo, da se oblečem!«

Njegova jed. Znano je, da je ta mož silno skromno živel in zmerno jedel. Le močno črno kavo je imel rad, čeprav so njegovi zdravniki zaradi tega bili hudi. On pa jih je tolažil: »Kako strašno mora pa človek vendar imeti!« — Nekoč je s svojo družino doma sedel pri kosilu in si vzel porčijo riža na krožnik, kar se je zasmejal: »Kadar jem riž, se sam sebi zdim slonu podobem.« Družina ga je začudeno vprašala: »Očka, ali ne ješ rad riža?« In on je priznal: »Prav za prav res ne!« Pa ga je vsak dan potrpežljivo jedel do svojega 82. leta, ne da bi bil kdaj zagodrnjal.

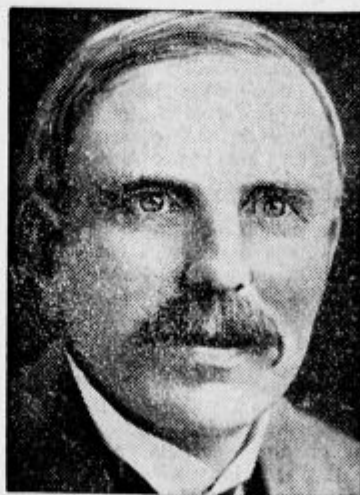
Razvade in muhe. Nekoč je gostu dejal: »Gledam vas, ki kadite. Mislim pa, da ljudje ne kade le zaradi dima, ampak zaradi cele ceremonije, ki je pri tem: vzamejo cigareto iz tobačnice, jo posvaljajo med prsti, potolčejo in prižgo — to je že razvada.« Gost ga je vprašal: »Ali vi nimate nobene razvade?« Masaryk je malo pomislil: »Pač, pač! Strašno rad šlim svincinice. Če pa sedaj pridem v urad, dobim že vse ošljene. Torej sedaj niti te razvade ne smem imeti,« je obžalovaje dodal.

Smrt slavnega učenjaka

V Londonu je 20. t. m. umrl slavní fizik ter ravnatelj laboratorija na univerzi v Cambridgu lord Rutherford.

Ta slavní mož je bil prav za prav zgraditelj moderne fizikalne vede. On je bil prvi, kateri je raziskoval postavbe radioaktivnosti ter sestavil model atoma ter tako postal oče »atomske fizike«. Na podlagi njegovih dognanj so njegovi učenci gradili naprej ter dokazali, da trditve lorda Rutherforda niso nikake fantazije, ampak genialna dognanja.

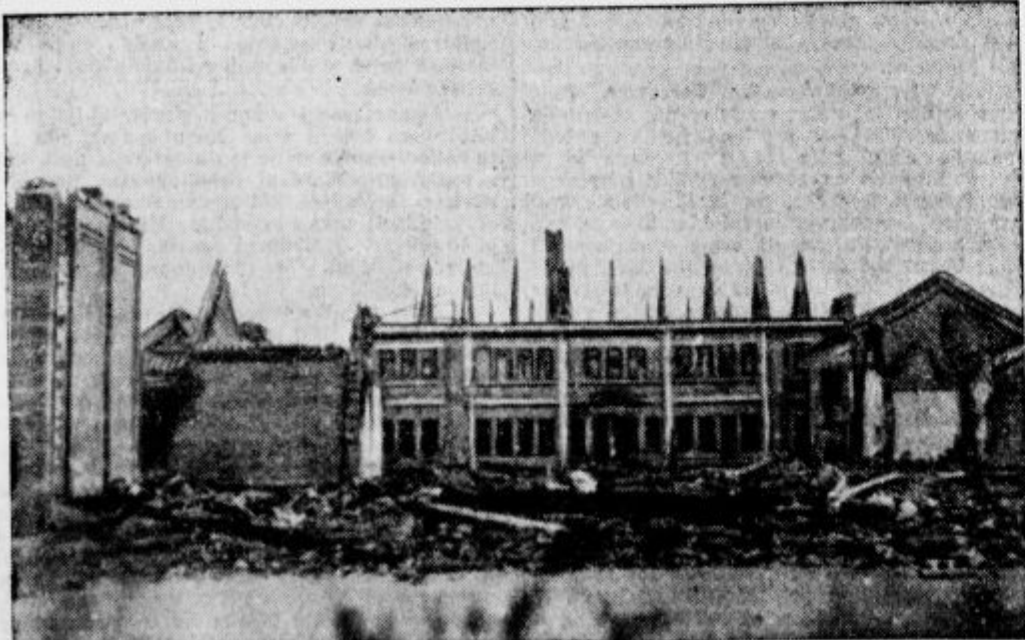
Rodil se je leta 1871 ter si je leta 1898 pridobil naslov profesorja. Leta 1914 je postal profesor na univerzi v Cambridgu, kjer je nazadnje vodil njen eloviti laboratorij. Tukaj se je v glavnem pečal z radioaktivnostjo elementov. Iz raziskovanj sloveče madame Curie je sam razbral važne sklepe. Čudovito je znal združevati dognanja svojih poskusov z dognanji teoretične fizike. Leta 1908 je dobil No-

belovo nagrado za svoje delo o radioaktivnih snoveh. Izbajal je iz naziranja, da so elementi sestavljeni iz inov in elektronov. Atom se mu je zdel nekako kakor planetni sistem, v katerem se negativni elektroni vrte okoli pozitivnega jedra, iona. Njegov veliki učenec je potem zaokrožil njegovo teorijo.

Toda čas je prinašal nova dognanja. Tako je Rutherford postal, morda nevede, človek, ki je zadal prvi najhujši udarec naravoslovnemu materializmu. Na podlagi vsega tega, kar je on dognal, so njegovi učenci, zlasti pa astrofiziki, atomu vzeli vso telesnost ter so prešli docela na polje čiste energetike. Tako je nazadnje genialni praktik Marconi moral reči, da v naravi ne moremo več računati z »najmanjšim telesom«. S tem pa je bila izpodmaknjena podlaga, na kateri je Nemeec Haekel gradil svoj materializem. Med tem, ko so torej njegovo teorijo nadaljevali njegovi učenci, je on še naprej praktično poskušal v svojem laboratoriju. Po vopjs se mu je posrečilo, da se s pomočjo takozvanih »žarkov alfa« bombardiral atome in jih razdejal. To sicer za sedaj nima velike praktične vrednosti, pač pa dokazuje pravilnost njegovega naziranja atomske fizike.

Če danes fizik zopet stoji Bogu bližje, ter se mu s spoštovanjem bliža, ker spoznava veličino njegovega stvarstva, je to zasluga velikega lorda Rutherforda.

Vladno poslopje v Tiencinu so japonska letala in topništvo docela razrušili. Slika je bila posneta že po prvem bombardiranju.

Anketa o srednjih šolah:

Kaj pravi slovenska učiteljica

XIII.

Imam fanta v gimnaziji. Sama sem učiteljica in vem, kako težko je pri današnjih šolskih razmerah zadostiti psihološkim in pedagoškim zahtevam.

Največja ovira se mi zdi prenatrpanost razredov. To občutijo učitelji na srednjih šolah mnogo bolj kot oni na osnovnih. Zakaj?

Učitelj v osnovni šoli ostane vse leto dan na dan v stiku z učenci, seznanjeni se dobro z njimi, spozna lahko v teku leta njih domače razmere in otroke same, ker ima k temu dovolj priložnosti. Učitelj na srednji šoli pa bega iz razreda v razred in to uro za uro, vedno dobi nove obraze pred seboj in nove duše, in ko leto mine, ve komaj, kako se eden ali drugi učenec piše. Kaj da bi jih dobro poznal in mogel pravilno oceniti! Saj ga običajno snovi — to je drugi vzrok flaska na srednjih šolah! — tira, da dela in obravnava predpisano snov in je takorekoč njen suženj.

Se je balasta v učnih načrtih, ki bi ga lahko brez škode za bodisi katerikoli poklic črtali! Manj, pa naj se to bolje obdelata ter se naj da učitelju dovolj časa za metodiški preudarek, kako bo v mlademu človeku vzbudil zanimanje in njegove sile sprožil k aktivnosti. Tako pa danes dijaki le prisiljeno sledijo lekcijam, ker se vrši vse šolsko delo na hitro roko, brez notranjega zanimanja.

Ne da se zanikati, da niso profesorji v pedagoškem in metodiškem oziru dovolj pripravljeni. Treba bi bilo temeljitejše pedagoške poglobitve! Za podrobno znanstveno delo so poklicani univerzitetni profesorji. Učitelji na srednjih šolah naj bi bili v prvi vrsti vzgojitelji našega inteligenčnega naraščanja.

Opazila sem tudi, da so včasih naloge nesmotrno dane. Kaj in koliko naj koristi dijaku,

še prepíše ves berilni sestavek v nemščini ali srbohrvaščini? Ker tako delo utruja duha in roko. ga učenec napravi površno in z napakami ter si zaradi naglice kvari pisavo.

Učitelj bi pač moral biti toliko pripravljen na pouk, da že doma izbere nalogo in dobro premisli, kaj bodo učenci od tega imeli. Naj manj pišejo, pa to v lični obliki in skrbni pisavi. Ni treba vsako uro vsem učencem pregledati nalog — po tratu časa! — pač pa dosledno nekatere in se naj na podlagi teh vse važne pogovori in utemelji. Čudila sem se svojemu fantu, ko mi je povedal, da v matematiki preberejo samo rezultate, odnosno odgovore domačih nalog.

Meni se obnese ta način: vsak učenec, ki ga pokličem k tabli, mi prinese s seboj domači zvezek in on sam ali menja je drugi razlagajo naloge, način rešitve, primerjajo podatke in rezultate z resnično možnostjo. Tako se tudi najbolje pripravimo, kateri učenec ne dela sam nalog in ga na ta način prisilimo k temu.

So pa domače naloge velike formalne vrednosti!

Naše učne knjige, vsaj za nižje srednje šole, so tretja večja hiba, ker niso pisane z ozirom na duševnost učenčev, temveč v suhoparnem slogu in zgoščeni vsebini kot pripomoček učitelju. Po mojem bi morale take knjige vsebovati opazovalne naloge, preprosta in podrobna navodila za enostavne poizkuse v domači hiši, berilne sestavke o zgodovinskem nastanku in razvoju tehniških naprav ter vprašanja o uporabi obravnavane snovi.

Zgodovinske in zemljepisne knjige bi morale poživljati snov s slikami, potopisi, literarnimi fragmenti itd. S tekstom, kakor je danes v knjigah, si učenec doma ve malo pomagati, učenje je bolj verbalno kot doživljajoče.

Nova ljudska šola v Kranju

Kakor je »Slovenec« v letošnjem poletju že poročal, je začela graditi 15. junija t. l. mestna občina novo ljudsko šolo. Težakša, zidarska in železobetonska dela je izlicitalo podjetje Tomažič in bodo ta dela končana najbrž že novembra. Podjetje je zaposlovalo okrog 140 delavcev, večinoma domačinov, prav tako so dovažali v pretežni večini domači gradbeni material okoliški kmetje.

Zgradba, ki leži za sedanjim pokopališčem, je razdeljena v dva šolska trakta, ki ju spaja upravni trakt. Prvi šolski trakt je določen za dečke, drugi pa za deklice.

Šolska trakta sta dvonadstropna. V pritličju obeh je obsežna avla, ki leži med štirimi učilnicami; v središču avle so stopnice v prvo nadstropje, kjer je prav tako obsežna avla in do 4 učilnice obojestransko razdeljene. V II. nadstropju bo velika dvorana (19 m dolga in 9 m široka), ki bo služila za šolske prireditve. Stopnice v II. nadst. vodijo ob strani, da bo tako dvorana prav tako služila svojemu namenu. Razen dvorane so v obeh traktih v II. nadstropju še pevska soba, risalnica, kabinet in učilnica. Kakor že omenjeno, sta oba trakta popolnoma enaka, tako da bo v tej ljudski šoli 18 učilnic. Stranišča bodo v pritličju in v nadstropjih obeh traktov najmodernejše urejena. Učilnice imajo severno in južno lego.

Upravni trakt, ki je le enonadstropen, je ločen po telovadnici v upravni prostor za deklice in v upravni prostor za dečke. Telovadnica je 20 m dolga in 12 m široka. Na vsaki strani telovadnice bo garderoba za deklice in dečke in obojestranske prhe. Okna telovadnice so dva metra široka.

Vsa zgradba je podkletena. Pod telovadnico je pripravljen prostor za plinsko obrambo in sicer v višini 3 m, ki se končuje v rov. Poleg tega prostora bodo priprave za centralno kurjavo. Zgradba je zgrajena iz opečnega zidu, povsod bodo velika moderna okna, stropi pa so železobetonski (rebrasti etropi).

Pismena licitacija za oddajo II. skupine del bo 22. oktobra ob 11 dopoldne v občinski pisarni. Proračunske vsote znašajo: za mizarska dela 582 tisoč 622 din; za kleparska dela 72.167 din; za centralno kurjavo 171.707 din; za električno inštalacijo dela 90.844 din; za parketarska dela 186.340 din.

Zgradba bo končana do septembra prihodnjega leta, tako da se bo s prihodnjim šolskim letom že začel pouk na tej šoli. Zgrajena je tako, da bo v vsakem oziru služila svojemu namenu, saj je tudi prostor tukaj zelo primeren. Mestna občina, ki je v letošnjem letu pripravila še več drugih prepotrebni naprav, si bo predvsem s to šolo postavila trajen spomenik.

Dve hudi nesreči

Šmarje pri Jelšah, 22. oktobra.

Vozliž Anton, posestnik in zidar iz Grlič nad Medvedjim selom, je šel včeraj proti Šmarju pri Jelšah, kjer je delal pri zgradbi nekakega poslopja. Okoli pol 7. zjutraj so ga našli v bližini Šmarja na cesti brez zavesti. Takoj so poklicali banovinskega zdravnika iz Šmarja, ki je ponesrečenca obvezal. Njegov spremljevalec, ki ga je prepeljal v Celje, trdi, da je Vozliž skočil s tovornega avtomobila, ko se je peljal proti Šmarju. Pri padcu si je prebil lobanjo in dobil hude poškodbe po vsem telesu. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico. Najbrž bo hudim poškodbam podlegel.

Huda prometna nesreča se je zgodila danes dopoldne pred postajo Poljčane. Tokšča Janez, vojak, se je peljal na dopust. Moral bi v Grobelnem prestopiti v drug vlak, da bi se peljal v Šmarje, odkoder je bil doma. Tokšča je v zadnjem trenutku zapazil, da se vlak že pomika proti Poljčanam in da je pozabil izstopiti. Da bi mu ne bilo treba hoditi peš s Poljčan, je skočil pred postajo Poljčane z vlaka. Pri skoku pa je tako nesrečno padel, da si je prebil lobanjo in se onesvestil. Izstopili so mu tudi mali možgani. S tovrstnim vlakom so ga prepeljali v Celje in nato v bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno in je še vedno v nezavesti.

Z elektriko sta se usmrtila

Ljubljana, 22. oktobra.

Vas Zapuže, ki spada že pod ljubljansko mestno občino in pod policijski revir, je bila danes pozorišče nenavadnega dvojnega samomora. Davi okoli 6 je posestnik Ivan Zabišek v Zapužah opazil, da se dviga dim ob sosedovem kozolecu. Sprva je mislil, da gre za požar ter je hotel opozoriti vasčane na grozečo nevarnost. Ker pa se je dim dvigal le iz tal, je vendar stopil pogledat ter z

začudenjem opazil pod drogom električnega daljnovoda dvojce obžganih trupel. Na obeh truplih je še tla obleka. Poklical je sosedo Ivana Arharja iz Zapuž 11. Oba sosed sta ugotovila, da sta to Arharjev hlapec in dekla. Na prvi pogled je bilo takoj obema vidno, da sta se oba mlada človeka prostovoljno umorila z električnim tokom, ker je visela z daljnovoda dolga žica. Obvestila sta elektrarno, ki je poslala monterja, da je odklopil vrtni tok. Obveščena je bila tudi policijska uprava, narkar sta prišla na kraj žalostnega dogodka policijski zdravstveni svetnik dr. Lužar in dežurni uradnik g. Bardek.

Komisija je ugotovila, da sta samomorilca 24 letni hlapec Marko Nemanič, doma iz Metlike, ki pa ee je rodil v Kaliforniji v Ameriki, in pa 20 letna dekla Julijana Kastelic, doma iz Leskoveca in pristojna v Litijo. Nemanič je služil pri Arharju od lanskega avgusta, Julijana pa od decembra. Oba sta se zaljubila drug v drugega ter bi se nemara poročila, toda oba eta bila revna in nista mogla stopiti v zakon. Nemara je bila vmes še kaka druga ovira, tako da eta sklenila iti oba v skupno prostovoljno smrt. Marko si je ponoči izposodil dolgo letev, vržal čez daljnovod žico, stopil nato na tla, se prijel za roko z Julijano in zagrabil visečo žico. Električni tok je ubil oba nesrečnika. Obleka je nekaj vsa zgorela, deloma pa tudi obe trupli. Nesrečnika nista zapustila nobenega poslovnega pisma. Policijska komisija je odredila prevoz obeh trupel v mrtvašnico. Dogodek je vzbudil zelo mnogo pozornosti med prebivalstvom severnega dela Ljubljane in St. Vida.

Skoplje se pripravlja na praznik

Tako žalostna je bila srbska zgodovina. Skozi stoletja ta narod ni poznal solnce, skozi stoletja je ta narod ječal pod tujim jarmom.

Pred 25 leti, s Kumanovsko bitko, se je pričela svoboda Južne Srbije. Zato ni čuda, da se ne samo Skoplje, prestolnica Južne Srbije, temveč vsa Srbija pripravlja na proslavo 25letnice svoje osvoboditve.

Dne 31. t. m. bo v Skoplju proslava osvoboditve. Skoplje samo bo za ta praznik praznično urejeno, postavili bodo dva spomenika, ki bosta poznim narodom pričala o prvih solnčnih žarkih nove svobode: spomenik kraljica Petra Osvoboditelja in kralja Aleksandra Kralja.

Čez dan bo Skoplje vse v zelenju, ponoči pa bo nebroj luči in reflektorjev dalo Skoplju svetlo lice svobodnega mesta. Ne bo le Skoplje samo, ki bo praznovalo osvoboditve, vse južnosrbski narod bo slavil spomin na pomembne dneve. Na deset-tisoče borcev in kmetov iz osvobojenih krajev bo defiliralo v narodnih nošah v slavnostnem sprevodu, nad tisoč njih bo v pestrh narodnih nošah sodelovalo v konjeniškem sprevodu.

Odbor za izvedbo teh slavnosti ima skrbni in dela čez glavo. Saj se ne javljajo za proslavo le ožji domačini iz Južne Srbije, tudi Slovenija, Hrvaška, Bosna, Crna gora, Bačka in Banat bodo poslale neštete obiskovalce.

Dne 31. t. m. bo v Skoplju praznik, kot ga Južna Srbija do sedaj še ni imela. Tudi Zveza za tujski promet v Sloveniji bo priredila ob tej priliki izlet po izredno ugodnih cenah v Skoplje in Južno Srbijo. Prijave za ta izlet pa sprejemajo biljetarnice Putnika.

Novo mesto

Lukežev sejem je bil pač eden najboljših sejmov v letošnjem letu. Živine je bilo prignane naravnost ogromno število, pa tudi kupčija na živinskem trgu je bila kaj živahna. Tudi živilski trg je bil bogato založen. Rekord pa so vsakakor odnesli kramarji in mali trgovci, ki so s svojimi etojnicami (115) na gosto zasedli vse prometne žile Novega mesta. Med temi pa je bilo zopet največ oblačilne etroke — pač znamenje, da se bliža zima, zato pa je bila tudi kupčija povsod dobra. Prvič se je na tem sejmu pojavilo več prodajalcev »dragotinarjev«, ki so prispeli s svojimi blagom z juga naše države. Pa tudi tatov se je nekaj pripeljal v mesto po svojem »poslu«. Pokradli so nekaj denarja in ročnih torbic, vendar pa so jih deloma polovili orožniki in policaji.

Krško

Lukežev sejem. Letno ima mesto Krško 7 velikih sejmov. Lukežev sejem je prvi ponedeljek po sv. Lukežu. Letos je pa god sv. Lukeža padel ravno na ponedeljek, radi tega ee je sejem preložil na prihodnji ponedeljek, t. j. 24. oktobra, kar je »Slovenec« že itak poročal. Ta sejem je eden največjih predzimskih, ob katerem se po navadi doseže na vseh straneh kupčijske zadovoljivosti. Okoličani od blizu in daleč iz Posavja priženejo na prodaj poleti dobro zrejeno in za dom odvisno govedo, tudi precej že primerno rejnih pujskov, dalje obilo perutnine, od katere bo pa najbolj zaželjena goska, ki bo kaj kmalu postala

praznična žrtev v proslavo znamenitega vinorodnega praznika martinovanja. Omeniti je še treba kot posebnost, da imenovani sejem večkrat prav posebno povzdignejo iskri, okroglo rejeni konji domače reje, za katere ee vsako leto zanimajo kupci iz vseh krajev Slovenije. Po dobrih kupcijah si okoličani nakupijo zopet vseh drugih življenjskih zimskih potrebščin, tako da Lukežev sejem, kakor rečeno, poteče v splošnem zadovoljstvu. Sedanji mestni gospodarski odbor v Krškem ima od vseh omenjenih sejmov in tržnih dni kaj čedne dohodke, s katerimi bo mogel pri skrbnem gospodarstvu kmalu izpolniti tudi zijačoe gospodarske vrzeli, ki so povedo nastajale pod bivšim JNSarskim režimom.

Organizacija gasilske službe v Ljubljani

Med drugim plodonosnim delom sedanje mestne uprave ljubljanske moremo zaznamovati tudi velik napredek na področju organizacije mestne gasilske službe, ki je bila do zadnjih let dokaj slabo izvedena. Posebno so trpele razne prostovoljne gasilske čete v tako zvanih priključenih občinah; bile so slabo opremljene, nekatere niso imele niti zadostnega potrebnega orodja, ali pa je bilo to že zastarelo in nerabno, tako da gasilske čete čisto niso bile zmogljne pravega samostojnega dela.

Gasilski odbor mestnega sveta ljubljanskega je na svoji seji dne 17. januarja 1937 sprejel široko zasnovani delovni program za večletno dobo. Po tem programu je že takoj prvo leto začel z reorganizacijo poklicnega in prostovoljnega gasilstva v okviru proračunskih možnosti, ker je to delo naravna nujna potreba in smotrno urejenem gasilstvu v prid občanov in požarne varnosti mesta Ljubljane. V smislu tega programa je odbor organiziral tudi prostovoljno gasilstvo in je vsem četam na ozemlju sedanje ljubljanske mestne občine priskočil na pomoč, bodisi z denarno podporo, bodisi z nabavo potrebnega orodja, po-pravo motorjev, vozil, orodja itd. Vse čete so dobile ejo količino bencina, olja, premoga, drv itd. Zlasti pa je treba omeniti ureditev telefonske centralo, ki omogoča telefonsko zvezo vsem četam z osrednjim mestnim gasilskim uradom, s čemer je dana vsem ljubljanskemu gasilstvu možnost organizirane gašenja požarov. S to izvedeno organizacijo je pa razbretnjena tudi mestna poklicna gasilska četa, ki bi v nasprotnem primeru potrebovala mnogo več mošta.

Bivše mestne uprave ljubljanske očitno niso posvečale gasilstvu tiste skrbi, kot bi bilo z ozirom na važnost gasilsk'e službe to potrebno. Da ne omenjamo več nezadostnih in stisnjenih prostorov v Mestnem domu, o čemer smo obširneje že poročali, kjer so smatrali bivši občinski gospodarji za koristnoje naseljevali privatna društva, pa čati prostor za nujno potrebno razširitev tukajšnjih mestnih uradov — niso smatrali bivše občinske uprave za potrebno, da bi bile opremlile gasilske čete v mestu tako, kot varnost mesta to zahteva. Še mestni gasilski poklicni urad sam ni imel zadostnih sredstev in orodja. Sedanji gasilski odbor je kupil tri avtomobile od Maloželezniske družbe v Ljubljani, dal popraviti gasilske avtomobile in razne stroje, montiral in uredil je telefonsko centralo in dva avtomatizirana telefonska aparata pri čuvajih na Ljubljanskem Gradu, nabavil razne gasilske potrebščine itd. Gasilski urad je sestavil pravilnik gasilskega odbora in požarni red za mesto Ljub-

NE NAPRAVITE IZ VAŠEGA OBRAZA POLJE ZA EKSPERIMENTE TOLIKIH ZNAMK PUDRA!

To ne gre na račun Vaše epiderme. To škodo trpi Vaša svežost, a za Vašo lepoto je to surov poskus. Uporabljajte vedno in edino puder COTY pa boste popolnoma občudli svežost Vaše polti in fascinacijo Vaše lepote. COTY puder ni improvizirana zmes navadnih sestavin, temveč s skrbnim in vztrajnim de om sestavljena zmes znanstveno izbranih, doziranih in medsebojno spojenih izdelkov za nego lepote, ki najbolj prilago ter dajo dovršeno enotno-t barve in neprimerno fineso. Izmed 12 nijans novega pudra COTY najdete ono, katere dovršeno pristoja Vaši polti in ki je v skladu z barvo Vaših oči in Vaših las.

COTY
PUDER, KI OLEPŠAVA

ljano ter razdelil mesto v požarne okraje. Pregledal je vse hidrante in zdaj izdeluje kartoteko na črtov vodovodnega omrežja, ulice in hidrante.

Tudi reševalna postaja je pokazala velik napredek. Lani je posredovala v 2288 primerih ter je s tremi avtomobili prevozila 33.964 km. Reševalne vožnje pa vedno bolj naraščajo. Pred kratkim je bila preurejena tudi gasilska garaža in napravljena streha na dvorišču Mestnega doma.

Tako je danes ljubljansko gasilstvo, poklicno in prostovoljno, po zaslugi sedanje uprave dovolj pripravljeno, da more nuditi občanom organizirano pomoč o pravem času. Gasilski odbor je neumorno na delu, da po možnostih, ki so mu dane, izpopolnjuje še nadalje organizacijo gasilske službe, ki mora vsak čas ustrezati sodobnim zahtevam varnosti in slediti navodilu notranjega ministrstva, ki želi, da bo gasilstvo vedno pripravljeno za visoke humanitarne cilje, v miru in vojni.

Sport

Po športnem svetu

Svedski metalec kopia Attervall je zatučal kople 75,10 m daleč. Je to brez dvoma fenomenalna daljaja, katero je doseel samo Matti Järvinen prekoračil. Kakor pa poročajo, švedska lahkoatletska zveza ne bo priznala tega uspeha, ker je ob tej priliki pihal močan veter v hrbel. Pri tej priliki bi pripomnili, da so tako v Skandinaviji kakor v balitiških državah prostori za metanje tako prirejeni, da se metalec lahko okoristijo s severnim ali vzhodnim vetrom. Kakor kažejo dosedanje izkušnje, postavljajo Finci, Švedi, Estonci, Lotijci in Poljaki najboljše uspehe v jesenskih mesecih, ko veter posebno močno piha.

Svetovno prvenstvo v dviganju uteži bo prihodnje leto meseca septembra na Dunaju o priliki dunajskega jesenskega veselja.

Amerika ne bo sodelovala pri svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu, ki bo v Pragi. Tako poročajo iz Varšave, kamor so Poljaki povabili Amerikance, da bi se udeležili tudi tekmovalnja na Poljskem. V Pragi pa tudi pravijo, da doslej še ni došla prijava Amerike.

Zimska olimpiada — smučarski učitelji in drugo. Pred kratkim smo čitali, da so severne države (Norveška, Finska in švedska) sklenile v

Po lahkoatletskem dvoboju Celje: Concordia.

Slika kaže državnega rekorderja A. Kovačeviča pri metu krogle. Kovačevič je 10. oktobra imel svoj najboljši met ter je sigurno zmagal.

Lathi, da se zimske olimpiade leta 1940 ne bodo udeležile, če bi se ta vršila na Japonskem. Vendar pa to ne odgovarja resnici in predsednik norveške smučarske zveze g. Nygaard pravi, da je treba najprej rešiti spor med FIS-o in mednarodnim olimpijskim odborom. — Na prihodnjem kongresu mednarodne smučarske zveze v Lahti, ki bo februarja, se bo ta spor brez dvoma obravnaval. Severnjaki bodo ob tej priliki tudi predlagali, da se smučarsko svetovno prvenstvo vrši vsaki dve leti, in sicer samo zaradi štedenja. Nemci nameravajo v Lahti staviti posredovatelni predlog v zadevi spora med FIS-a in MOO, ki pa še ni znan.

MOO pa hoče doseči, da FIS-a umakne svoje zahteve. Kakor znano, je FIS-a na kongresu v Ga-Pa napravila za vse članice (tudi za one tri, ki so proti glasovale) obvezen sklep, da v bodoče ne sodeluje več na olimpiadah, če mednarodni olimpijski odbor ne prizna interna pravila FIS-e (po katerih so tudi smučarski učitelji amaterji). Kakor pa kaže, vztrajajo gospodje pri mednarodnem olimpijskem odboru trdno pri svojem stališču. Sicer se vršijo velike zakulisne borbe, vendar pa upajo merodajni činitelji, da bo kongres FIS-e tako v Lahti kakor oni v Ga-Pa potrdil sklepe in četudi bi imele zimske olimpijske igre prenehati. Odgovorni činitelji narodnih smučarskih zvez — tako pravijo — naj častljivim starim gospodom v mednarodnem olimpijskem odboru dokazujejo, da živijo pač v prejšnji dobi.

Hungaria iz Budimpešte je dobila povabilo za turnejo v Južno Ameriko, kamor ee bo pozimi 1938 tudi napotila, če se ji bo nudila primerna garancija. Tam bi odigrala pet tekem.

Jadran : Mars

Tekma bo brez dvoma tipična borba za točke, v kateri hočejo »Poljanec« na vsak način priti do prvih točk, a tudi Jadran noče opustiti prilike, da si utrdi položaj v gornji hiši. Zares je uredil svoje vrste ter se nam predstavi zopet kot homogeno moštvo, ki je prebolelo notranjo krizo. Jadran mora izpolniti svoje moštvo radi blesur ter hoče, da ponovno zadovolji svoje občinstvo. Oba kluba gojita lep, fair nogomet, prežet z zanimivimi kombinacijami.

Marsa ni podcenjevati, kar je dokazal v nedeljo, ko ga je Reka z veliko srečo in enajstmetrovko pripravila ob obe točki. Vsa dosedanja srečanja niso nudila velikih rezultatov.

Tekma se prične ob pol 11, s predtekmom ob en četrti na 10 na igrišču Jadrana v Kolesiji. Ljubitelji lepega športa bodo brez dvoma prišli na svoj račun.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Naznanjamo vsem juniorjem, da bo v nedeljo, dne 23. t. m., ob 14 na Stadionu SK Planine, juniorsko prvenstvo dravske banovine. Tem potom pozivamo vse juniorje, da se tega tekmovalnja vsi brez izjeme udeležijo. Mi moramo zmagati! Konkurenca bo ostra.

Odbor lahkoatletskih sodnikov za mesto Ljubljana. Za mehting SK Planine, ki bo v nedeljo, 24. oktobra, ob pol 15 na Stadionu ob Tyrševi cesti, je določena tale jurija: vrhovni sodnik: Michel, vodja tekmovalnja: Potokar, pomočnik vodje: Slamič, starter za teke: Grünfeld, starter za mete in skoke: Cek, glavni zapisnikar: dr. Bradac, sodniki na cilju in časomerilci: Gnidovec, Keber, Hvalic, dr. Alujevič, Slamič, Stepišnik, Potokar in Kos.

Odsej naj klubi naslavlajo svoje dopise na naslov: Savo Sancti, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 1/III.

TEL. 22-21 **UNION**
Izredno aktualni film iz japonsko-kitajskega konflikta
Zadnji vlak iz Harbina
V glavnih vlogah Käthe Narg, Hans Albers, Ida Wust in H. A. Schlettow

TEL. 27-30 **SLOGA**
Sinfonija ljubezni
(Liebeserwachen)
Karin Hardt Walther Rilla
Glasba: Gaikovski
Jutri ob pol 11. uri dopoldne ljudska predstava pri znižanih cenah.

TEL. 21-24 **MATICA**
Veliki ljubezenski film po nemirnem romanu Al. Dumasa
Dama s kamelijami
Greta Garbo Robert Taylor
Rezervirajte vstopnice v predprodaji!
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovnjaški oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petinast vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Kam pa v nedeljo?

Na Kurešček

vozi avtobus v nedeljo, 24. oktobra ob pol 9 zjutraj izpred Mestnega doma. Prijave: tel. 30-70.

Službe iščejo

Dobra kuharica
samostojna, išče službo pri mali družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.950. (a)

Mlad trg. pomočnik

Specerist, dober prodajalec, išče službo. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 16.969. (a)

Službo dobe

Postrežnico
pridno in pošteno, za ves dan išče dvočlanska družina. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Snažna«.

Mesarski pomočnik

dober sekač (na čoku), samo prvovrstna moč, z dobrimi sprječevali, z večletno prakso — se takoj sprejme. — Frane Ocvirk, mesar in prekajevalec, Povšetova 1, Ljubljana.

Perfektna kuharica

boljša, zdrava, poštena, krščanska misleča oseba, do 40 let starosti, se takoj sprejme k boljši družini iz Slovenije za Zagreb. Znanje nemškega jezika. Za čas odsotnosti gospodinja nadzorstvo in paznja na dva šolska dečka in vilo. — Začetna plača 600 din in vse prosto. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Kuharica« — Zagreb št. 16.927. (b)

Agnes Günther:

124

Dušica - Rožmarija

Navsezgodaj ko se je šele začelo svitati, je srečal eden izmed gozdarjev Marta, ko se je vračal z rimskega travnika. Bil je ves zbran in zamazan ter nosil e seboj lopato in škaf. Naslednjega jutra je šel z jeznom in mrkim obrazom na svoje delo. Ko je zvečer snel ob hlevnih vratih, je prišel njegov gospod, položil roko na njegovo ramo ter ga ogovoril:

»Gospa grofica te pozdravlja. Marti!«
Marti je zamrmral nekaj nerazumljivega.
»Ali te to nič ne veseli, Marti? Kmalu jo bova nesla na teraso.«

Marti pa usmeri vanj svoje kalne oči ter reče:
»Rad bi govoril z gospodom grofom.«
»No, Marti, saj stojim pred teboj!«
Toda Marti pokaže proti stolpu in Harro gre z njim gor v malo sobico, kjer je bil doživel čudo.
»Gospod grof, to sem jaz storil!«
»Da, v slavnostni dvorani... Hvala ti!«
Toda Marti odkima ter reče:
»Ne mislim tega, marveč ono drugo...«
»Marti, kaj hočeš e tem...«
»Kri in okrvavljene stvari... sem zakopal na rimskem travniku. To je požrla zemlja. Ta mora popiti to kri, da odteče k onim ki so pod zemljo. Ko se napije te krvi, jih napihne in morajo tehati pod površino zemlje, vedno dalje, dokler ne najdejo tistega, ki je zakrivil ta zločin. In en očenaš sem tudi zmoli! Odpusti nam naše dolge!«

Martove nepresnane oči so ob tej izpovedi čudno žarele. Vesel las na njegovi čudnooblikovani glavi se je zaježil, njegove orjaške, žuljaste roke so udarile po mizi, da se je stresla.
»Kakor mi odpustimo,« sem izpustil.
Harra je pretreslo Duši ga ter mu je, kakor bi zopet segala po njem neka tuja roka.

Patent »Kraljica peč«

ki se naloži le enkrat dnevno in greje ves dan, je v zalogi pri A. Semenič in drug Ljubljana, Miklošičeva cesta 15. (1)

Radio

Radio-aparat

4 cevni, skoraj nov, super, na električni priključek 110—240 Voltov, prodaj na polovično ceno. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 16.879. (1)

Denar

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Slovenka banka v Ljubljani, Krekov trg 10, tel. 37-52

BANČNO KOM. ZAVOD

in MENJALNICA

MARIBOR

Aleksandrova ulica št. 40

HRANILNE VLOGE

bank in hranilnic,

KUPUJE

vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

Vnajem

Lokal

pripravljen za vsako trgovino ali obrt, v prometni ulici Ljubljane, ugodno oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod 16.907. n

Gostilno in mesarijo

oddam iz zdravstvenih razlogov za daljšo dobo v najem. Sfiligov, št. 11 v Slov. goricah. (n)

Dobro vpeljeno trgovsko podjetje na solidni podlagi išče solidnega

družabnika

s 700 do 800.000.— Din na varno prvo mesto. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »800.000.—«.

Opozorilo!

Osebe, ki o meni in moji ženi raznašajo neresne vesti in klevete, opozarjam, da hova proti vsakomur sodnijsko postopala. — Ivan in Marija Mežek, Lžanska c. (poleg mitnice). (o)

Posredstva

Več stavbnih parcel

od 1400—7500 m², napredaj na prometnem kraju. Vodovod, elektrika poleg. Pojasnila: Vižmarje 100.

Dvodružinsko vilo

enonadstr., novo, ugodno prodaja Kranje Anton, Pobrežje, Dr. Verstovškova ulica 40, Maribor. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno obračunski posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Ženitbe

Ženitna ponudba

Zaradi pomanjkanja znanja se želi seznaniti v svrhu ženitve in osamosvojitve 29 let star trg. sotrduknik s trg. naobraženo gospodino, staro do 28 let, s primernim premoženjem ali lastno trgovino. — Tudi vdove brez otrok niso izključene. Ponudbe, če mogoče s sliko, ki se na željo vrne, upravi »Slovenca« pod zn. »Osamosvojitve« št. 16.952. (2)

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 23. oktobra: 12 Zvoke veselo, v venček nabrane pošiljamo danes iz bele Ljubljane (plošče) — 12.45 Zvoke veselo, v venček nabrane pošiljamo danes iz bele Ljubljane (plošče) — 18 Za delopusti (Igra Radijski orkester) — 18.40 Industrializacija Slovenije — Železarnstvo na Jesenicah II. del (g. Avgust Kuhar) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Ribniški večer: »Ribničan je pa čez use. Humor, igra. — Spisal in vodi Janez Andoljšek, sodelujejo: Akademski kvintet in člani rad. igr. družine — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Koncert Radijskega orkestra: veseli konec tedna.

Drugi programi

Sobota, 23. oktobra: Beograd: 20 Srbski večer, 21.30 Arije, 22.10 Kavarnaška godba — Zagreb: 20 Opera — Dunaj: 19.10 O filmu, 19.25 Vojška godba, 20.25 Večerni koncert, 21.45 Klavir, 22.30 Plošče, 23 Ciganska glasba — Budimpešta: 20 Igra, 22 Koncertni orkester, 23.15 Salonski kvintet — Trst-Milan: 17.15 Plesna gl., 21 Igra, 22.30 Izbrane pesmi — Rim-Barl: 21 Opera — Praga: 19.35 Narodne pesmi, 20.15 Opera — Varšava: 20 Opereta »Clivia«, 22 Orkestralni koncert — Hamburg: 20.16 Lortzingov koncert — Bratislava: 19.10 Opereta in filmska glasba — Bernolster: 19.30 Sonatni koncert, 20.15 Orkestralni koncert, 20.50 Narodne pesmi in ples, 22.10 Plesna glasba — Strasbourg: 21.30 Ljudski koncert — Bukarešta: 20 Plesni večer.

Razpis

Občina Ruše, okraj Maribor desni breg — razpisuje, ker prve prošnje niso bile popolne, ponovno mesto pragmatičnega

občinskega tajnika

Pogoji: popolna srednja ali njej enaka strokovna šola z zaključnim izpitom. — Služba je ob enem združena s službo občinskega blagajnika. Varščino bo določil občinski odbor.

Za razpisano mesto je vložiti pravilno kolokovane, lastnorčno spisane prošnje s priloženimi dokumenti po št. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbenih v roku enega meseca po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tukajšnji občini.

Občina Ruše, dne 21. oktobra 1937.

Naznanjamo tužno vest, da je tragično umrla

VERICA SODJA

previdena s svetimi tolažili.
Pogreb bo danes, dne 23. oktobra ob treh popoldne na Koprivniku.

Zalujoči ostali.

Zahvala

Za vse izraze sočustva od prijateljev in znancev, ki sem jih bil deležen sprejeti ob priliki smrti moje nepozabne soproge

Marije Bucik

se tem potom iskreno zahvaljujem vsem udeležencem pogreba, darovalcem cvetja in vencev, posebno spoštovani rodbini Steinbergovi in zastopstvom delavcev in delavk na čelu z gg. delovodji in njihovih družin iz tovarne za klej.

Ljubljana, dne 23. oktobra 1937.

Andrej Bucik,
nadzornik varn. straže v p.

V ČETRTEK, 21. OKTOBRA OB 9 ZVEČER JE DOKONČAL SVOJO 67 LETNO ZEMSKO POT IN PRESTOPIL PRAG VEČNOSTI PRECASTITI GOSPOD

ANTON MEDVED

ZUPNIK V ŠT. JURJU PRI GROSUPLJEM

POGREB DOBREGA GOSPODA SE BO VRŠIL V ŠT. JURJU V PONEDELJEK, DNE 25. OKTOBRA 1937 OB 10 DOPOLDNE.

PRIPOROČAMO RAJNEGA V MOLITEV!

ŠT. JURIJ, ŠT. VID PRI STICNI, DNE 22. OKTOBRA 1937.

SESTRE, SVAK IN OSTALI SORODNIKI.

K SVOJEMU VEČNEMU DUHOVNIKU JE POKREPCAN Z NJEGOVIMI ZAKRAMENTI ODŠEL PO PLAČILO PRECASTITI GOSPOD

ANTON MEDVED

ZUPNIK V ŠT. JURJU PRI GROSUPLJEM

PO 44 LETIH MAŠNIŠTVA.

V IMENU DEKANIJSKE DUHOVŠČINE PRIPOROČAM BLAGEGA GOSPODA V MOLITEV.

POGREB BO V PONEDELJEK, DNE 25. OKTOBRA OB 10 DOPOLDNE V ŠT. JURJU PRI GROSUPLJEM.

ŠT. VID PRI STICNI, DNE 22. OKTOBRA 1937.

V IMENU DEKANIJSKE DUHOVŠČINE JANEZ HLADNIK, DEKAN.

porekel: Poberi svoje stvari in izgini mi izpred oči!

Marti je zatrepal po vsem telesu.

»Tega gospod grof ne boste storili. Jaz bi drugod ne mogel živeti. Sicer bi mi morali obenem z odpovedjo dati tudi vrh, gospod grof!«
»Saj ne storim tega, to prav dobro veš. Toda povej sam, če bi grofica o tem zvedela...«

»Kako pa morete gospod grof, pustiti v miru onega, ki je to zagrešil ko so vendar morali grofico privezati na mizo...«

»To jo je rešilo Marti.«

»Če je vse to tudi res! Saj se ne bo nikdar več smejala in hodila v srebrni obleki in nosila v naročju mladega gospoda. To sem tudi vse sam storil, gospod grof nimate s tem nič opraviti. In če je to proklestvo, kar sem storil, sem ga zakrivil samo jaz, toda zločinec se ne sme nikoli več smežati, se lišpati, ter se dopadljivo motriti v ogledalu.«

»Marti spametuj se! Brž ko izgine profesor, jeva straža. te popeljem k grofici. Ko jo boš videl, ti bo odleglo. Saj bo zopet okrevala.«
Harro je bilo zelo tesno pri srcu, ko je stopal nazval. Martova divja in žalostna bedastoča ga je vznemirjala, obenem ga je na nekam prijetno zadela. Toda ali ni našla odmeva v njegovi duši Martova demonska maščevalnost?

Ko bi imel Mart prav, ko bi jih bil res kdo zasledoval, se plazil za njimi s puško v roki ter krutno in zahrbtno pomeril na ljubljeno srce. potem pa pobegnil, kot bi ga požrla zemlja ter se radoval svojega uspeha? Ne, to je spaka bolestone domišljije. To je mogoče le v kolportajnih romanih!

Martova besnoba mu je vzbudila ta domislek. Hodil je po hiši gor in dol, navzgor in navzdol in ni našel več miru, kot bi pričel pri njem delovati Martov čar.

Soba Rožmarije je zaprt raj. Rožmarija leži v postelji. Danes so ji prvič osvobodili levo roko in smela je dvigniti glavo. Babeta se je lotila njenih las in jih sme urejevati, dokler sestra Ivana

to dovoli. Toda hipoma je morala prenehati in zdaj leže po postelji razpuščeni zlati prameni in poletna sapica se igra z njimi.

Sestra Ivana pa se neslišno ukvarja s svojim preprostim kvačkanjem in videti ji je, kot bi bila njena lica malce pordela. Pripoveduje o zasebni bolnišnici, v kateri je uslužbena.

Rožmarija pa posluša in razmišlja o nežni blede deklici in njenem gospodarju. Povedala ji je, da bedi prvo noč pri vseh, ki so prestali težke operacije in vselej ona, ker gospod profesor nikomur drugemu ne zaupa.

»Tu ste priča marsikateri boli, sestra Ivana.«
»Doživim masikaj... toda na obisk ne sme nihče, kakor je storil gospod grof.«

»Ali morajo ti siromaki biti neprestano osamel v svojem trpljenju?«

»Citam jim nekaj vrstic, ako to žele, presvetla. Toda nikdar se še nisem tako prestrašila kot tedaj, ko je prišel gospod grof.«

»Dobro mi je delo, sestra Ivana, in tudi mojemu možu. Zdej me pa pustite tako samo ležati!«
»To bi bilo lahko imelo za vas smrtne posledice!«

»Ah, od veselja človek ne umrje! Toda popoldne, ko se me je polastila strašna groza, me je zabolelo in hudo sem trpela.«

»In vaša žila tudi ni nikdar več udarila dva in sedemdesetkrat, doslej še ne, gospa grofica.«
»Hočem vam odkriti, zakaj ne. Zaskrbljena sem, ker vedno odpošiljate grofa in se ta ves potrt potika okoli. Kako vobče se naj pri tem zboljša moje srce?«

»Do jutri še potrpite, presvetla,« prosil sestra Ivana. »Le še do jutri. Tu vas poneso na verando.«
»In naj sama tam ležim?«

»Ne, gospod grof mora biti tudi tam navzoč.«
»Ah, sestra Ivana, radi tega smete že danes dovoliti mojemu možu, da me obišče. On hrepeni po meni. Jaz to čutim. In moje srce itak ne bo nikdar več prav v redu.«